

»Čim večji bo delovni zagon, čim večja bo težnja za kvaliteto, čim bolj bomo težili za znanjem in izpopolnjevanjem znanja, čim več bo organizacija zajela članstva v svoje vrste, tem hitrejši bo končen rezultat, da bo mladina kot plug orala ledino zaostalih pogledov, da bo še močnejši vzgled kot doslej, kako je treba živeti po novem.«

M. MARINKO

Leto VIII. - št. 137

Ljubljana, sobota, 14. junija 1947

Izhaja vsak dan razen ob petkih

Mesečna naročnina Din 45.—

Cena Din 2.—

III. KONGRES LJUDSKE MLADINE SLOVENIJE

„Kongres bo šel v zgodovino kot organizator zmag naše mladine pri ustvaritvi prve petletke“

je dejal tov. M. Marinko v svojem pozdravnem govoru

Ljubljana 13. junija.

Včeraj popoldne ob 16. uri je bila slovesna otvoritev III. kongresa Ljudske mladine Slovenije. Ze pol ure pred pričetkom so delegati mladine iz vseh delov Slovenije, iz Slovenske Koroške in Trsta ter delegati iz vseh bratskih republik in predstavniki mladine Trsta in Koroške.

Po pozdravih je tov. Vipotnik predlagal v častno predsedstvo kongresa tov. Stalina, tov. Tita, CK KPJ, tov. Edvarda Kardelja, tov. Borisa Kidriča, Centralni komitet vseveznege komsomola, CK KPS, IOOF, Centralni svet LMJ in Izvršni komite svetovne federacije demokratične mladine.

Po navdušenem aplavzu, s katerim so delegati sprejeli predlog, je tov. Vipotnik predlagal v delovno predsedstvo kongresa: Franca Peroviška, Belopavloviča Nika, Zagarja Iztoka, Gabrijela Gasperšiča, Janca Hočvarja, Petra Graška, Nika Markoviča, Borisa Lukežiča, Ovetka Jakomina, Ivanko Bajželj, Viktorja Švajgerja in Janca Vipotnika. Po izvolitvi verifikacijskega odbora je spregovoril predsednik vlade LRS tov. Miha Marinko:

Govor predsednika vlade LRS M. Marinka

»Tovariši in tovarišice! Predstavniki mladega pokolenja slovenskega naroda! V imenu vlade LRS, v imenu IOOF, v imenu Komunistične partije Slovenije in v svojem imenu vas prav goreče pozdravljam. (Ploskanje). Posebno priskrbeno pozdravljam predstavnike in preko njih našo mladino Primorske in Koroške. (Ploskanje.)

Ob današnjem kongresu, ki predstavlja vso slovensko mladino kot sestavni del vse jugoslovanske Titove mladine, je pričakovati, da bo ta kongres ob določenih okoliščinah, ob predstojajočih nalogah dobil svoj zgodovinski pomen. Po dosedanem delu naše mladine sodeč, smemo upravičeno pričakovati bogatih akcijskih zasnov, ko boste prevzemali naloge velikega deleža na ustvaritvi Titove petletke. Od mladine, kakršna se je prekalila v tem zgodovinskem obdobju osvoboditve in preporeda slovenskega naroda, v skupnosti jugoslovanskih narodov, ob mladini, katere velik del se je prekalil v težki in veličastni naši osvobodilni borbi, smemo upravičeno pričakovati, da bo kos svojim nalogam, ki se danes postavljajo pred njo.

Kakor je v minuli dobi težke osvobodilne borbe mladina osvojila svoje prvo mesto, prvo mesto v ogromnih naporih, ob velikem trpljenju, v ogromnih žrtvah, ki jih je dala na oltar osvoboditve naših narodov, ob silnem heroizmu, s katerim je mladina vodila našo veliko borbo, — s katerim se jugoslovanska mladina more častno postaviti ob stran sovjetske mladine, — ob vsem tem je razumljivo, da slovenska mladina ne odstopa svojega prvenstva tudi v miru, v dobi obnove in tudi v dobi velikanskih naših naporov gospodarske preobnove naše dežele. Po tej težki borbi, po tej slavni zgodovinski borbi in zmagi je mladina v novih razmerah, v resnično osvobodjeni domovini, osvobodjeni od tujih kakor domačih zatiralcev in zajedalcev, pokazala, da tudi v gospodarski obnovi hoče biti v prvih vrstah za ustvaritev predpogojev blagostanja naših narodov, tako v miru kot v vojni. Pretekla doba od II. kongresa do danes je tako polna dejstev neslutnega delovnega poleta mladine, da daje polno opravičilo našemu pričakovanju, da bo kongres naše mladine šel v zgodovino kot organizator zmag naše mladine pri ustvaritvi in uresničitvi naše prve petletke.

Ta zagon, ki ga je mladina pokazala v pretekli dobi, se bo odslej, — ko imamo v programu našega gospodarstva jasno začrtano perspektivo in nakazane rezultate naporov, ki bodo sledili, — s to perspektivo še toliko bolj povečal. V ospredju vseh naših gospodarskih nalog stoji sicer realizacija plana. Toda z izpolnitvijo gospodarskih nalog gredo istočasno vstrec rešitve političnih vprašanj. Z reševanjem teh gospodarskih nalog se istočasno z njimi rešujejo tudi politične naloge.

Eden najosnovnejših vzgonov za ves naš narod, za vse naše delovno ljudstvo je vsekakor silni delovni zagon, ki ga je v stanju pokazati samo mladina, samo naša mladina. S tem samim ta aktivnost dobiva velik političen pomen. Z njim se mladina postavlja kot vzor in primer vsem onim, ki omahujejo, ki so malodušni, ki so utrujeni. Vzor je vsem onim, ki imajo v prvi vrsti pred očmi pravice in ugodnosti, ki predvsem hlastajo za pravi-

predstavnike JA, sekretarja Centralnega sveta Ljudske mladine Jugoslavije, zastopnike mladine vseh bratskih republik in predstavnike mladine Trsta in Koroške.

Po pozdravih je tov. Vipotnik predlagal v častno predsedstvo kongresa tov. Stalina, tov. Tita, CK KPJ, tov. Edvarda Kardelja, tov. Borisa Kidriča, Centralni komitet vseveznege komsomola, CK KPS, IOOF, Centralni svet LMJ in Izvršni komite svetovne federacije demokratične mladine.

Po navdušenem aplavzu, s katerim so delegati sprejeli predlog, je tov. Vipotnik predlagal v delovno predsedstvo kongresa: Franca Peroviška, Belopavloviča Nika, Zagarja Iztoka, Gabrijela Gasperšiča, Janca Hočvarja, Petra Graška, Nika Markoviča, Borisa Lukežiča, Ovetka Jakomina, Ivanko Bajželj, Viktorja Švajgerja in Janca Vipotnika. Po izvolitvi verifikacijskega odbora je spregovoril predsednik vlade LRS tov. Miha Marinko:

svojo ljudsko skupnost, v kateri se izkoriščevali in paraziti izključujejo. Doba od II. do III. kongresa je bila bogata na izkušnjah. Ogromni uspehi, ki so doseženi v tej dobi in jih boste analizirali, vam bodo služili kot vzgled za nadaljnje delo. Prav tako pa vemo, da bo tudi prilika za kritičen pregled propustov, slabosti, pomanjkljivosti in eventualnih napak. Kritičen pogled na to bo omogočil izboljšanje metod dela in ustvarjanja.

Naj bi ob tej priliki opomnil samo na nekatere momente.

Nedvomno, da je silni polet kvantitativno dal ogromne rezultate. Toda postavlja se vprašanje, da kvantiteto izpopolnimo tudi s kvaliteto. Dalje, treba je več načrtnosti v naših delovnih ustvarjalnih naporih. Plansko gospodarstvo, kakršno je naše, to nujno zahteva. Ves ogromni elan, vse ogromne možnosti, ki so dane vsakemu poedincu, da sprosti svojo energijo, svojo iniciativo, vse te energije je treba vskladiti po gotovem planu, po gotovi zasnovi, ki jo je treba na mnogih straneh graditi, da mnogih straneh ustvari, da je temu primerno seveda treba imeti razumevanje za celoto in da vsakdo čimprej najde mesto, svojo konkretno nalogo v tej celoti. To je naloga vsake posamezne brigade, vsakega posameznika na določenem delovnem torišču. Vskladiti delo vsakega poedince, vsakega delovnega kolektiva v celoto, to je važno vprašanje pri izpolnjevanju naših naporov po planu. Kvaliteta, ki jo dodamo k doseženim kvantitativnim uspehom, bo vrednost naših naporov ogromno povečala.

Ena od osnovnih nalog naše mladine je, usposobiti se, da strokovno obvlada svoj posel, za katerega se odloči v današnji družbi. Spričo tako velikih naših nalog, ko bomo potrebovali ogromno število kvalificiranih kadrov, od sposobnih kvalificiranih delavcev do tehnikov in inženirjev, katerih število se bo moralo potrojiti, početriniti, se postavlja danes ena od prvenstvenih nalog, planska naloga naši mladini, ne samo da pride iz šole kvantitativno določeno število absolventov, tehnikov in inženirjev, marveč tudi to, da oni to izpolnijo čimprej, v čim krajšem roku, vsekakor v določenem roku, da izidejo iz naših šol s čim popolnejšo kvalifikacijo.

Zaradi tega je mladini in organizatorjem naše mladine postaviti vprašanje vzgoje naših kadrov, učenje postaviti na prvo mesto delovnega plana. Delovni napor, veliki podvigi naše mladine ne smejo iti na škodo učenja. Neuk delavec, pomanjkanje inženirjev in tehnikov nam bo silno otežilo ostaritev našega plana in nam ne bo v dovoljni meri mogel pomagati veliki delovni zagon naše mladine in vseh ostalih zavednih plasti našega naroda. V vprašanju organizacije, smotne organizacije in boljše povezave vseh onih, ki kakor koli sodelujejo v naših delovnih naporih, je treba vsej tej mladini posvetiti pažnjo in jo organizacijsko zajeti. Mnogo je še mladine, ki v organizacijah naše Ljudske mladine ni povezana, čeprav aktivno sodeluje v naših delovnih naporih na vseh naših popriščih. Za to svrhu je

III. kongres LMS maršalu Titu

Naš dragi tovariš Titu!

Ko otvarjamo naš kongres, Ti pošiljamo pozdrave vse slovenske mladine in Ti obljublamo, da bo delo našega kongresa v duhu velikih nalog, ki si jih postavil pred vse naše ljudstvo s petletnim planom.

S sklepi našega kongresa in z delom, ki mu bo sledilo, hočemo dati najboljši odgovor na Tvoje veliko zaupanje in ljubezen, ki jo gojiš do mladine. Delegati III. kongresa mladine Slovenije.

vašim primerom boste dali krepko lekcijo onim, ki imajo pomisleke, ki premalo čutijo celoto, ki imajo premalo smisla zanjo. Ob vašem poletu bomo ta načela toliko lažje uveljavljali, pokazujoč na vaš primer ustvarjalnosti in vaše nesebičnosti.

Z vašimi dosedanjimi uspehi ste pokazali širokim slojem našega delovnega ljudstva primer, kaj so v stanju napraviti ljudje, ki se v polni meri zavedajo, da ustvarjajo le zase, za treba oživljati vse vrste naših organizacij mladine.

Jasno je nadalje, da je treba v svobodni državi, v ljudski državi, ki je dala možnost takega razvoja ustvarjalnih energij, stremeti tudi za to, da bomo napravili življenje in delo veselo. Zato je vprašanju naše kulture in prosvete treba posvetiti posebno pozornost. Življenjska energija, razboritost mladine zahteva tudi življenjsko radost. Samo delovni napor in zamerjanje razvedrila bi naš delovni zagon vsekakor slabilo. Izgubiti se je treba tega zamerjanja. Mladini je treba dati tudi razvedrila in organizatorji in aktivni mladine morajo posvečati temu vso pozornost ter se brigati za to, da s primernimi prireditvami, — ki kažejo ono zdravo težnjo za veseljem, za razvedrilom, — te možnosti vsestransko upoštevajo. S tem bomo mnogo pripomogli k nadaljnjim nalogam mladine.

Organizatorji naše mladine, mladinski aktivni morajo potem, ko so mladino organizacijsko zajeli, stremeti za to, da jo idejno in politično osvobodijo od nazorov preteklosti, iz konservatizma in nazadnjaštva. Propust v tem pogledu, če le kje, se pri mladini ne more opustiti. Mladina sama po sebi ni obremenjena z bremenem preteklosti kot ostali del ljudstva. Zato je torej mnogo lažje, da jo prevzgojimo, da zaživi po novem, da mnogo lažje osvobje zdrave in realne nazore o življenju in mogoče lažje sprejme lepa etična načela naše nove stvarnosti. Zato

propust v tem pogledu seveda ne bi mogel biti opravičljiv, ne mogel bi se prevaliti na kogar koli, marveč samo na samega sebe.

Čim večji bo ta delovni zagon, čim večja bo težnja za kvaliteto, čim bolj bomo težili za znanjem in izpopolnjevanjem znanja, čim več bo organizacija zajela članstva v svoje vrste v najrazličnejših oblikah, tem hitrejši bo končen rezultat, da bo mladina kot plug orala ledino zaostalih pogledov, da bo še močnejši vzgled kot doslej, kako je treba živeti po novem. Vsi pogoji za to so dani. Ni objektivnih zunanjih ovir, da mladina ne doseže v doglednem roku teh svojih ciljev. Odvisno je samo od subjektivne sposobnosti, od subjektivnega zagona. Ni nikakih nepremosljivih ovir. Mi prevladujemo stihijske naravne zakone, jih preusmerjamo in ustvarjamo nove pogoje, novo družbeno zakonitost.

Ob taki mladini, z njenimi dosedanjimi izkušnjami, z njenim dosedanjim poletom je popolnoma upravičeno pričakovati, da se ne bo ona, da se ne boste vi, predstavniki mladega slovenskega rodu, v čvrsti povezanosti in ob vzajemnem podpiranju in učenju z ostalo mladino narodov Jugoslavije, da se ne boste izneverili obveznosti, ki je bila dana in ki jo dnevno daje naš veliki voditelj in učitelj tovariš Tito. (Dolgotrajno viharno ploskanje.)

Po govoru tov. Mihe Marinka je pozdravil kongres v imenu JA generalajtnant Danilo Lekić, v imenu Centralnega sveta LMJ sekretar Centralnega sveta Milutin Baltić, v imenu Enočnih sindikatov Slovenije Tone Dolinšek, v imenu AFDZ Branka Jurca in nato predstavniki vseh bratskih republik, delegata iz Trsta in Koroške, predstavnik graditeljev mladinske proge Samac-Sarajev in pionir Božo Demšar v imenu pionirjev Slovenije. Ob zaključku včerajšnjega dela kongresa so delegati z navdušenjem sprejeli resolucijo maršalu Titu, ki jo je prečital tov. Iztok Zagar.

Drugi dan kongresa

III. kongres Ljudske mladine Slovenije je v petek zjutraj ob 9. uri nadaljeval svoje delo. Član sekretariata Glavnega odbora LMS Iztok Zagar je prebral pozdrave, ki so jih poslali III. kongresu LMS mladinski aktivni iz raznih krajev Slovenije. Med njimi je bilo tudi pismo mladine iz Kanala ob Soči v coni »A« Julijske Krajine, ki obljublja III. kongresu, da bo kljub

terorju, ki ga izvaja nad demokratičnim prebivalstvom zavezniška civilna policija, nadaljevala boj proti fašizmu ter se že sedaj vključila v borbo za izvedbo našega petletnega plana.

Po poročilu verifikacijskega odbora, ki ga je kongres soglasno odobril, je tov. Franca Perovišek imel referat o petletnem planu in nalogah, ki čakajo v zvezi s tem našo mladino.

(Govor pričujemo na 2. strani)

Delovno predsedstvo III. kongresa LMS

MONARHOFAŠISTIČNE PROVOKACIJE PROTI FLRJ

Grški letali obstreljevali našo obmejno karaulo

Komandant karaula ubit in dva vojaka ranjena

Beograd, 13. junija (Tanjug). Davi ob 5. uri sta severno od vasi Nikolič v območju Dojranskega jezera preleteli našo mejo dve grški letali v višini 300 do 500 metrov in v globino 400 do 500 metrov. Nad našim ozemljem sta ostali približno 25 minut, najprej krožili in opazovali, na koncu pa obstreljevali s strojnimi našo obmejno karaulo št. 130. Strel iz letal so do smrti zadeli komandirja karaula, ranjena pa sta bila en borec in en telefonist.

Sinoči, 12 t. m., je malo pred mrakom v območju iste vasi padlo na naše ozemlje deset topovskih granat.

Maršal Tito priredil sprejem na čast češkoslovaške vojaške delegacije

Beograd, 13. junija (Tanjug) Predsednik vlade in minister za narodno obrambo FLRJ maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito je priredil v sredo zvečer sprejem na čast češkoslovaški vojaški delegaciji.

Sprejema so se udeležili minister za narodno obrambo Češkoslovaške republike armadni general Ludvik Svoboda s soprogo in hčerko, načelnik glavnega štaba češkoslovaških oboroženih sil armadni general Bohumil Boček s soprogo in sinom, divizijski general Alojz Viherek in Jiri Hudeček s soprogo, brigadni generali Josef Hanuš, František Borski in Jaroslav Prohaska ter ostali člani delegacije s spremstvom.

ČEŠKOSLOVAŠKI MINISTER ZA NARODNO OBRAMBO GENERAL SVOBODA IN NAČELNIK GLAVNEGA ŠTABA GENERAL BOČEK POLOŽILA VENEC NA GROB NEZNANEGA VOJAKA

Češkoslovaški minister za narodno obrambo armadni general g. Ludvik Svoboda in načelnik glavnega štaba češkoslovaških oboroženih sil armadni general g. Bohumil Boček sta v četrtek položila venec na grob Neznane junaka na Avali.

Minister g. Svoboda se je pripeljal na Avalo s pomočnikom ministra za narodno obrambo FLRJ generalmajorom Ivanom Gošnjakom.

Na Avali je predstavnik češkoslovaške armade sprejel in pozdravil komandant Beograda generalmajor Miloje Milojević. Ko je pregledal časno četo, razvrščeno pred spomenikom, je minister g. Ludvik Svoboda položil venec na grob Neznane junaka in se z molkom poklonil spominu padlih jugoslovanskih junakov.

Slovesni položitvi venca so prisostvovali s strani vlade FLRJ minister za pravosodje Frane Frol, načelnik generalnega štaba generalmajor Koča Popović, predstavniki ministrstva za zunanje zadeve FLRJ in drugi.

Svečanosti je prav tako prisostvoval veleposlanik Češkoslovaške republike v Beogradu dr. Josef Korbel s člani veleposlanštva.

Po položitvi venca so se člani češkoslovaške vojaške delegacije vpisali v spominsko knjigo, nakar je generalmajor Sava Drljević opisal potek borb za osvoboditev Beograda.

Komandant Beograda generalmajor Miloje Milojević je priredil v hotelu na Avali kosilo na čast češkoslovaškim gostom.

Češkoslovaška vojaška delegacija si je ogledala Beograd in okolico

Češkoslovaška vojaška delegacija z ministrom za narodno obrambo armadnim generalom g. Ludvikom Svobodo in načelnikom glavnega štaba armadnim generalom g. Bohumilom Bočkom na čelu si je v četrtek ogledala Beograd in bližnjo okolico.

V Beogradu je delegacija obiskala geografski inštitut Jugoslovanske armade in muzej Jugoslovanske armade na Kalemegdanu. Pri obisku muzeja je minister Svoboda napisal v spominsko knjigo naslednje besede:

»Muzej Jugoslovanske armade nudi najprepričljivejši dokaz veličine borbe in zmage jugoslovanskih narodov za dosego svobode ljudskih republik Jugoslavije.«

Britanski minister za letalstvo Noel Baker na obisku v Beogradu

Beograd, 13. jun. Iz Londona je prišel v letalno v Beograd britanski minister za letalstvo Philipp Noel Baker v spremstvu svoje žene in osebnega tajnika poslanka Kenneta Jungerja.

Na letališču v Zemunu so ga sprejeli in pozdravili minister za promet Todor Vujašević, predsednik Komiteta za kulturo in umetnost pri vladi FLRJ Vladislav Ribnikar, v imenu ministra za zunanje zadeve pomočnik dr. Aleš Bebler, komandant letalstva generalmajor Zdenko Ulepić in drugi.

Navzoči so bili tudi britanski veleposlanik Charles Pick z osebjem veleposlanštva, pomorski, vojaški in letalski ataše.

Izjava Noela Bakerja pred odhodom iz Londona
London, 13. junija. Britanski letalski minister Philipp Noel Baker, ki je v spremstvu svoje soproge in parlamentarnega sekretarja letalskega ministva Kenneta Jungerja odpotoval v letalno v londonskega letališča, je v Beogradu odprl razstavo britanske knjige. Pred svojim odhodom je minister Noel Baker izjavil na letališču dopisniku Tanjuga:

»Zelo se veselim, ker bom obiskal Jugoslavijo, kjer sem bil že prej večkrat in kjer sem se vedno zelo dobro počutil. Veselim se, ker bom ob tej priložnosti lahko sporočil maršalu Titu najboljše želje britanske vlade in moje osebne. Zlasti želim videti izredno obnovo Jugoslavije po strašnem opustošenju, ki ga je povzročil fašistični in nacistični napad.«

Na koncu svoje izjave je minister Noel Baker dejal, da je »izredni odpor narodov Jugoslavije neobičajno mnogo prispeval k zavezniški zmagi nad nacistično-fašističnimi zavojevalci.«

»Govorijo,« je rekel nadalje Thorez, »o nevidnih dirigentih stavk. V stvari pa je stavko povzročilo realno stanje stvari. Thorez je poudaril popolno enotnost železniških delavcev v boju za zadovoljitev svojih zahtev. Thorez se je nadalje dotaknil problema francoske unije in je izjavil: »Ves čas se je govorilo, da predstavlja vojna proti Vietnamu in aretacija parlamentarcev z Madagaskarja kršitev ustave. Zaradi tega zahtevamo demokratični statut za alžirsko ljudstvo, statut Združenih držav za Tunis in Maroko. Ne podpirajo nas brez razloga vsi poslanci prekomorskih ozemelj, neodvisno od njihove strankarske pripadnosti.«

»V zunanji politiki,« je nadaljeval Thorez, »smo vedno naglašali, da je za

je začel takoj ilegalno delovati proti nemškemu okupatorju ter je organiziral odhod češkoslovaških vojakov v tujino. Leta 1939 je odšel ilegalno na Poljsko, kjer je organiziral češkoslovaško vojaško skupino v Krakovu kot njena poveljnik.

Po porazu Poljske je odšel s skupino 850 oficirjev in vojakov v Sovjetsko zvezo. Kmalu po napadu Nemčije na ZSSR in po sklenitvi sporazuma med ČSR in Sovjetsko zvezo je organiziral češkoslovaški vojaški oddelek. S tem oddeikom je potem odšel na lastno zahtevo na boljše ter se udeležil bitk pri Sokolovu južno od Harkova. Pozneje je organiziral 1. češkoslovaško samostojno brigado in se boril za osvoboditev Kijeva. Ko je bila osvobojena zahodna Ukrajina, je organiziral 1. češkoslovaško samostojno brigado in 1. češkoslovaški armadni korpus v ZSSR. Postal je njegov komandant. Po hudih bitkah na Dukli se je ta korpus voboda na češkoslovaško ozemlje.

Ludvik Svoboda je bil 4. aprila 1945 imenovan za člana Fierlingerjeve vlade kot minister za narodno obrambo.

Načelnik češkoslovaškega glavn. štaba arm. general Bohumil Boček
je bil rojen 4. novembra 1897 v Sivčah na Moravskem.

Absolviral je višjo industrijsko šolo v Brnu. Leta 1918 je pobegnil iz avstro-ogrske vojske in se prijavil v češkoslovaško legijo v Rusiji, pozneje pa je postal komandant bataljona. Med vojno je bil dvakrat ranjen. Leta 1920 se je vrnil v domovino kot major. V letih 1924-26 je absolviral visoko vojaško šolo v Pragi. Od leta 1920-1938 je bil komandant bataljona, pozneje pa je opravljal službo pobočnika komandanta brigade. Bil je komandant šole za rezervne oficirje, potem šef skupine za pouk pri ministrstvu za narodno obrambo, končno pa komandant obmejnega bataljona in pehotnega polka.

Po okupaciji Češkoslovaške je deloval ilegalno. Leta 1940 je moral pobegniti skozi Madžarsko v Jugoslavijo, kjer se je prijavil v češkoslovaško armado. Najprej je bil v Franciji, pozneje pa v Londonu, kjer je prevzel vodstvo 1. sekcije ministrstva za narodno obrambo.

Leta 1944 je odpotoval iz Anglije v ZSSR. Tam je prevzel poveljstvo nad samostojno brigado, potem pa nad korpusom, končno pa je postal poveljnik češkoslovaškega glavnega štaba.

Komandant češkoslovaškega letalstva divizijski general Alois Viherek
je bil rojen leta 1892 v Slezijski. Pred prvo svetovno vojno je absolviral višjo industrijsko šolo, 1927 pa višjo letalsko šolo v Parizu in tečaj za višjo komandante. Leta 1915 je nastopil vojaško službo v avstro-ogrski vojski, potem pa je kot ujetnik v Rusiji leta 1917 stopil v češkoslovaško legijo.

Minister narodne obrambe armijski general Ludvik Svoboda

Minister narodne obrambe armijski general L. Svoboda

Minister za narodno obrambo češkoslovaške vlade armijski general Ludvik Svoboda je bil rojen 25. novembra 1895 v Hrozatinu pri Velikem Mezirju. Obiskoval je višjo gospodarsko šolo. Leta 1929 je položil državni izpit na filozofski fakulteti v Bratislavi.

Med svetovno vojno je služil v avstro-ogrski vojski. Na fronti je pa prestopil k ruski armadi. V češkoslovaško legijo v Rusiji je stopil septembra 1916. Sodeloval je v znamenitih bitkah pri Zborovu, Domamorici, Bahmaču itd. V Rusiji je absolviral oficirsko šolo ter dosegel čin kapetana. V osvojenem domovino se je vrnil kot komandant bataljona. Bil je demobiliziran na lastno prošnjo.

Leta 1921 je postal na zahtevo ministrstva za narodno obrambo aktivni oficir. Absolviral je razne tečaje. Tri leta je deloval kot profesor na vojaški akademiji v Hranicah. Med mobilizacijo 1938 je bil komandant bataljona. Po okupaciji Češkoslovaške

nas najvažnejše rešitev nemškega problema. Vprašanje varnosti je za nas bolj pereče od vseh drugih problemov. V tem je razlika med nami in našimi anglosaškimi zavezniki, za katere je najvažnejša stvar, da obdržijo možnega klienta ter očuvajo Nemčijo in težko industrijo. Naša politika varnosti in reparacij se je stinjala z vladno politiko. Ali je naš predstavnik nastopal v smislu vladne politike, ko je podpisal v Moskvi sporazum o premoži v Porurju in pustil porurski bazen brez medzavezniške kontrole? Mi zasledujemo politiko, ki jo je formuliral Bidault julija 1946, ko je Bynesu, ki je predlagal sklenitev četvernege pakta, odgovoril: »Ne mislim, da bi mogel četverni pakt tudi za trenutek izpremeniti naše stališče do varnosti, reparacij in rešitve nemškega problema, posebno glede porurskega bazena.« Zopet vprašam, ali smo se izpremenili? Nismo mogli pritrčiti odklonu na desno zato, ker zasledujemo visoko nabelo glede narodnih koristi, ne pa, da bi želeli preiti v opozicijo ali kreniti v smer najmanjšega odpora.«

»Da bi dokončali boj proti trutom,« je nadaljeval Thorez, »je nujno potrebno, da ustvarimo enotnost delavskega razreda. Thorez je nato govoril o zgodovini boja Komunistične partije za enotnost delavskega razreda in je kritiziral »čudno demokracijo socialistične stranke, ki na kongresih izdajajo levčarske resolucije, vodstvo pa vleče na desno.« Thorez je odločno zavrnil klevečniške obtožbe, da Komunistična partija Francije izvršuje ukaze iz inozemstva. »Te lažne izjave,« je izjavil Thorez, »prihajajo od tistih, ki usmerjajo svoje poglede na Zapad. Thorez je obtožil nekatere socialiste, in tudi Bluma, da želijo revidirati teorijo razrednega boja in dialektični materializem.

Zaključne besede Thorezovega govora so bile posvečene novim oblikam ljudske demokracije, ki se uvajajo v Vzhodni in Srednji Evropi. »Potrebno je,« je rekel Thorez, »poudariti enotnost delavcev, enotnost republikancev, da bi krenilo vodstvo državnih poslov na levo in da bi se ustvarila demokratična vlada s proglasom, ki ustreza težnjam ljudstva.«

Zakaj ni prišlo do sporazuma med SIAU in strankami CLN-a

Sklepi mirovne konference s satelitskimi državami nacistične Nemčije so postavili pred ljudske množice ter politične stranke in skupine Trsta naloge. S formuliranjem Tržaškega ozemlja se pred vse politične stranke in skupine postavlja imperativ sožitja vseh narodnostnih skupin, pomirjenje političnih strasti in sodelovanje vseh pozitivnih sil na političnem in ekonomskem poprišču in pri javni upravi bodočega Tržaškega ozemlja, kar je v interesu miru in boljših pogojev življenja prebivalstva.

Da se doseže tako pomirjenje in sodelovanje, so se že pred meseci sestali zastopniki SIAU in KP Julijske Krajine s predstavniki bivših strank CLN-a, ki so se po formalnem razpustu CLN-a formalno v tri osnovne skupine: tako imenovano levice, sestavljeno iz socialistov, Partito d'Azione in Republikanske stranke; center s stranko krščanske demokracije; desnico, sestavljeno iz Liberalne stranke, kateri se je pozneje pridružil Uomo qualunque, s katero je tvoril skupino Nacionalne Zveze Svobode (Unione Nazionale della Libertà).

Pogajanja so imela namen doseči sporazum za sestavo Začasnega Vladelega Sveta za Tržaško ozemlje na osnovi proporcionalnega zastopstva političnih strank in narodnih skupin. Ta sporazum naj bi tudi manifestiral našo voljo, da hočemo sami urejati naše bodoče življenje brez diktiranja zunanjih sil.

Javnost za ta pogajanja ni vedela. Mi smo sicer že takoj v začetku predlagali, da se javnost obvesti o pogajanjih, vendar pa so določene sile, ki niso nikdar imele iskrenih namenov priti do kakršnega koli sporazuma, odklonile objavo za javnost, ker so računale, da bodo za kulisami laže rozarile proti interesom ljudstva in vsakršnemu sporazumu.

Med pogajanja so nam pogosto očitali, ko smo zagovarjali svoje stališče, da ne mislimo iskreno in da postavljamo nepremisljive »ovire«. V naših stališčih smo mnogokrat popuščali, ker smo bili prepričani, da je sporazum potreben in koristen. Ko smo med pogajanja izjavili, da ne moremo podpisati nobenega sporazuma z gibanjem Uomo qualunque, ker bi to dejansko pomenilo sporazumevali se s ljudmi, ki so poborniki novega fašizma, je naša upravičena zahteva naletele na nerazumevanje pri vseh strankah bivšega CLN-a. Ker je kazalo, da se bodo zaradi tega pogajanja razbila, smo napravili še poslednji korak in se izjavili pripravljene podpisati sporazum tudi z desno skupino kot celoto. To je bilo resnično naše skrajno popuščanje, samo da pride do končnega sporazuma.

Naš kompromisni predlog, da Uomo qualunque ne bo imel svojih predstavnikov v Začasnem Vladelem Svetu, so sprejele vse stranke bivšega CLN-a ter so bile pripravljene na tej osnovi nadaljevati s pogajanja. Tik pred zadnjim sestankom, ki je bil že sklican, so pa predstavniki strank bivšega CLN-a odklonili nadaljnje razgovore in s tem razbili pogajanja, ki so že dobivala konkretne oblike sporazuma.

O vsebini vprašanj in problemov bomo lahko govorili še kasneje, za sedaj pa se

nam zdi potrebno ugotoviti sledeče dejstvo: Prevladovale so zaenkrat tiste sile, ki ni v njihovem interesu, da pride do pomiritev na Tržaškem ozemlju. To so tiste sile, ki vodijo danes politiko hujškanja in pripravljajo nove vojne, politiko, ki ji načeljuje novi fašistični »führer« Truman, ki hoče s ponovno borbo proti komunizmu preprečiti udržitelo miru in razvoj demokracije v svetu in to tudi z novo vojno. To so tiste sile, ki pri nas posebno v zadnjem času vodijo besno kampanjo proti vsemu, kar je resnično demokratičnega, ter vodijo besno kampanjo proti partizanskemu gibanju. V zvezi s to zločinsko kampanjo je neki lokalni časopis postavil neverjetne zahteve, da je treba partizane od leta 1943. dalje smatrati za zločince, povzročitelje neredov in protizakonlihih dejanj in jih je treba postaviti pred sodišče. ZVU uprizarja pravcati lov na partizanske borce in jih spravlja v zapore.

Toda pri nas ne bo mogoče zaigrati lakšne politike, kot jo je zaigral De Gasperi v Italiji, Ramadier v Franciji in kot jo skuša Truman igrati povsod, kjer ni bil fašizem odločno poražen in uničen. Naši narodi so si v zadnjih letih vojne in borbe proti fašizmu pridobili ogromno izkušenj, spoznali so prav dobro, kdo jim je prijatelj in kdo sovražnik ter so vedno pripravljeni braniti svoje pravice.

Ob tej priliki čutimo dolžnost, da vprašamo socialiste, ali bodo tudi oni šli po tej poti, ali bodo tudi ostale stranke bivšega CLN-a, ki tvorijo tako imenovano levice (Republikanska stranka in Partito d'Azione) sledile tistim silam, ki jim ni do tega, da bi pri nas prišlo do resničnega pomirjenja in sožitja vseh narodnostnih skupin. Danes je treba odločno zavzeti stališče pred vso demokratično javnostjo o vseh vprašanjih, ki zadevajo življenjske interese vsega našega ljudstva in odločno obsoditi vsak poskus protiljudskega delovanja in ponovnega oživljanja fašizma.

Pozivamo vse, ki jim je resnično pri srcu vprašanje miru, sožitja in pomirjenja med vsemi poštenimi ljudmi Tržaškega ozemlja, brez razlike narodnosti in političnega prepričanja, da jasno zavzamejo stališče v vseh vprašanjih, ki bodo vsaj za lepo dobo urejala naše skupno življenje in to brez vmešavanja zunanjih sil.

(Iz članka tov. Branka Babića v »Primorskem dnevniku« dne 12. junija.)

Polkovnik Bowman bo zapustil Trst

Trst 13. junija. Dopisnik Tanjuga poroča: List »Messaggero Veneto« pri naša vest, da je ZVU sporočila, da bo v prihodnjih dneh višji častnik za civilne zadeve v coni A polkovnik Bowman zapustil Trst. Polkovnik Bowman bo demobiliziran in se bo vrnil v ZDA. Njegovo dotedanje mesto bo prevzel polkovnik severnoameriške vojske James J. Carnes.

Generalmajor Holjevac šef vojaške misije v Berlinu

Berlin, 13. jun. Dopisnik Tanjuga poroča: Novoimenovani šef jugoslovanske vojaške misije pri Zavezniškem kontrolnem svetu za Nemčijo, generalmajor Holjevac, je bil danes predstavljen s svojim pomočnikom polkovnikom Hotičem Kontrolnemu svetu. Šef jugoslovanske vojaške misije je nato obiskal poveljnike vseh okupacijskih con Nemčije.

Wallace bo kandidiral pri prihodnjih volitvah za predsednika ZDA

Los Angeles 13. junija. Reuter pri naša vest »Los Angeles Times«, da bo na bližnjih volitvah ameriške demokratske stranke za predsednika ZDA kandidiral Henry Wallace in to v Kaliforniji in še v najmanj 12 državah. V Los Angelesu je že osnovan z Wallaceovim odobrenjem komite za njegovo kandidaturo, ki se imenuje »Wallace za predsednika«.

Velik letalski miting

REPUBLIKSKI ODBOR ZA SPORTNO LETALSTVO priredi v nedeljo 15. t. m. ob 15. uri na ljubljanskem letališču velik letalski miting. Sodelovalo bo jadralno, športno-motorno in vojno letalstvo. Izvedeno bodo številne akrobacije z motornimi in jadralnimi letali, borbe lovcev v zraku, skupinski skoki padalcev, poleti za obiskovalce mitinga itd. — Od propagandnih letakov, ki jih bodo razmetavala letala po vseh večjih središčih Slovenije, bo z žigom in napisom označenih sto letakov, kot brezplačna vozna karta za polet s potniškim letalom nad Ljubljano

V OKVIRU »TEDNA SPORTNEGA LETALSTVA« BO NOCOJ OB 20. URI V MLADINSKI DVORANI PREDAVAL DR. ING. KULJ ANTON: LETENJE S ČLOVEŠKÓ SILO

Kaj nam povedo davčne pritožbe

Naloga davčne komisije druge stopnje je, popraviti na podlagi prejetih pritožb morebitne napačne ocene davčnih komisij prve stopnje. Pri tem pa ji je tudi dana možnost izravnavati eventualne razlike, ki bi se pojavile pri odmeri v različnih okrajih in s tem pospešiti enotno odmero v vsej ljudski republiki.

Komisija druge stopnje ima zelo težavno delo. Podatki, na katere naj bi oprla svoje odločbe so v mnogih primerih napačni ali pomanjkljivi. Mnoge davčne prijave so lažne, pritožbe proti odmeram komisij prve stopnje slabo utemeljene, ugovori in dokazi v njih mnogokrat takorekoč izvirni iz tiste. Tudi niso vedno odločbe komisij prve stopnje dovolj utemeljene, poizvedbe davčnih organov so mnogokrat premalo izčrpne. Tako je še vedno otežkočena odmera tudi na drugi stopnji ter tako podana nevarnost nesorazmerne obdavčitve.

Največji del krivde na teh težavah leži na davčnih zavezancih samih, ker v svojih navedbah običajno niso iskreni. Jasno je, da pritožbam takih zavezancev, ki so že v prijavi navedli lažne podatke, ni mogoče verjeti, ter da je radi tega potrebno mnogo dela, da se ugotovi stvarno stanje.

Poglejmo n. pr. kako so napovedala svoje dohodke za leto 1945 tri mizararska podjetja v St. Vidu pri Ljubljani. Prvo podjetje, ki obratuje s stroji 19 KW in zaposluje enega uradnika, 11 pomočnikov in 2 vajenca je prijavilo 53.000 dinarjev čistih dohodkov. Drugo podjetje, ki zaposluje dva uradnika, 10 pomočnikov in 1 vajenca ter dela s stroji 25 KW je prijavilo le 19.209 din čistih dohodkov, tretje podjetje s petimi pomočniki, štirimi vajenci ter stroji s 14 KW pa 35.672 čistih dohodkov.

Tudi iz primerjave je v tem primeru jasno razvidno, da te prijave niso točne; zato je prva komisija ocenila dohodek višje, zlasti tistim, ki so prijavi mnogo manj kot drugi, čeprav so imeli približno isti promet ter kapaciteto.

Proti zvišanju so se vsi navedeni pritožili. Po pregledu materiala tudi davčna komisija druge stopnje ne more verjeti tem pritožbam, ker so podatki za njihovo utemeljitev take narave, da jih je nujno treba smatrati za zlagane. Upoštevati je mogoče le navedbe, ki so pravilno utemeljene.

Mnogokrat pa tudi davčne komisije prve stopnje v takih primerih niso dovolj točno obrazložile svojih odločb ter so določile davek preveč pavšalno.

Davčna komisija pri OLO Kranj je n. pr. obravnavala sledeča tri čevljarstva podjetja:

Čevljarstvo obrat Ješeta Antona v Trzinu dela s strojem jakosti 10 KW, zaposloval je v letu 1945 po lastni prijavi 2 uradnika, 24 pomočnikov in 6 vajencev. Na mezdah je izplačal 344.464 din, prijavil pa je 907.091 din prometa ter 33.805 din čistega dohodka.

Istovrstno podjetje Ješe Ignac v Trzinu pa je zaposlovalo v l. 1945 po lastni prijavi le enega uradnika, 13 pomočnikov in 2 vajenca ter delalo s stroji enake jakosti kot prvi. Po prijavi je izplačalo le 246.166 din mezd, prometa pa je imelo 1.484.918 din in od tega čistega dohodka 184.488 din.

Cernilec Andrej iz Kranja dela s stroji 5 HP, zaposluje 1 uradnika in 14 pomočnikov. Mezd je izplačal 222.232 din, prometa je prijavil 601.220 din, čistega dohodka pa 59.100 din.

Davčna komisija v Kranju ni verjela tem prijavam, zato je ocenila čisti dohodek za leto 1945 Ješetu Antonu na 350.000 din, Ješetu Ignacu prav tako na 350.000 din, Cernilecu Andreju pa na 220.000 din, kljub temu, da je kapaciteta teh podjetij tako različna.

Vsi imenovani so se proti temu pritožili. Davčna komisija druge stopnje je takoj uvidela veliko razliko med podjetjem Ješeta Antona ter podjetjem Ješeta Ignaca tako po številu zaposlenih pomočnikov kot po številu izdelanih parov čevljev ter po doseženem prometu, ter odmero davkov primerno popravila.

Mnogi davčni zavezanci vlagajo pritožbe samo iz navade in ker se niso odrekli stare miselnosti in negativnega odnosa do potreb skupnosti. Mislijo, da bodo z raznimi lažnimi navedbami prevarili davčne komisije in prikrili dejanske dohodke. Toda ljudska oblast je budna. Učinek takih napačnih prijav pa je ta, da zavlačuje delo upravnih organov ter s tem škodi skupnosti.

Kako pa je s tarnanjem posameznih nezavednih obrtnikov o slabih zasluhkih? Iz davčne prijave za leto 1946 omega čevljarstva mojstra, ki je prijavil za leto 1945 le 184.486 din čistega dohodka je razvidno, da je dosegel v letu 1945 preko 1.000.000 din čistih dohodkov. Iz takih in podobnih primerov vidimo, da je tarnanje o slabih zasluhkih neutemeljeno. Še tem večje graje pa je vredno dejstvo, da nista n. pr. Ješe Anton ter Cernilec Andrej, ki imata toliko dohodka, poravnala svojih obveznosti niti za leto 1945, za leto 1946 in 1947 pa nista plačala še prav nič na račun dohodnine. Taki ljudje se ne zavestno določnosti do ljudske države, ki omogoča vsakemu za njegovo delo pošten zaslužek, zahteva pa tudi, da od njega prav vsakdo prispeva za skupnost.

Poglejmo tudi primer Golob Pavla, trgovke z usnjem in tekstilijami v Kranju. Njej je davčna komisija v Kranju določila za leto 1945 čistega dohodka za trgovino z usnjem 120.000 din, za trgovino z manufakturami pa 67.500 din. Tudi ona se je pritožila, toda davčna komisija druge stopnje je glede na njene pridobitne razmere seveda pritožbo zavrnila. Preiskava pri njej pa je ugotovila, kakor je bilo že objavljeno v časopisih, da je

imenovana v letu 1945 zatajila najmanj 1 milijon din prometa ter se bavila še z raznimi drugimi prepovedanimi posli, od katerih je imela masne zaslužke, do čim davka ni poravnala niti za leto 1945 v celoti.

Pritožil se je tudi kovač Juhart Vincenc iz Trebnjega, ki je celo leto 1945 dobro delal in drago računal. Komisija mu je določila čistega dohodka 22.000 din, od katerega bi moral za leto 1945 plačati davka 4840 din. Ko je davčna komisija druge stopnje pretresla njegovo pritožbo, je ugotovila, da je do sedaj plačal v letih 1945, 1946 in 1947 le 70 dinarjev. Ze iz tega je videla davčna komisija druge stopnje, s kakšnim nezavednim državljanom ima opravka in je pritožbo zavrnila, ker ji ni mogla verjeti.

Komisija druge stopnje vse take neutemeljene pritožbe zavrne. Upravne pritožbe pa bodo seveda ugodno rešene. Osnovno načelo naše davčne politike je pravičnost, pravilna in enakomerna odmera davkov, tako da bo vsak posameznik prispeval skupnosti sorazmerno po svoji gospodarski moči.

Iz dosedanjih pritožb je razvidno, da čaka naš finančni kader ter aktiviste še veliko dela. Da ne bo treba poseči po prisilnih ukrepih, moramo prav vsakega davčnega zavezanca poučiti o pravem odnosu do skupnosti. Treba je izpopolniti strokovno in politično izobrazbo davčnih organov in še bolj pritegniti ljudstvo k sodelovanju pri odmeri in izterjevanju davkov. Le tako bomo dosegli cilj: pravično in enakomerno razdelitev prispevanja k kritju izdatkov ljudske države na vse državljanke.

L. S.

Udarniki rudnika Raše so sprejeli poziv trboveljskih rudarjev-udarnikov na šestmesečno individualno tekmovanje

Udarniki premogovnika v Raši so sklenili na svojem sestanku, da bodo sprejeli poziv trboveljskih rudarjev-udarnikov, ki so v okviru tekmovanja po zamisli zagorskih rudarjev dali pobudo za šestmesečno individualno tekmovanje rudarjev vseh premogovnikov v Jugoslaviji. Raški udarniki so poslali s svojega sestanka trboveljskim udarnikom naslednje pismo:

»Tovariši udarniki! Vsi udarniki premogovnika Raše, zbrani na sestanku zaradi razprave o nalozah, ki nam jih nalaga proizvodni načrt, smo trdno sklenili napeti vse svoje sile za uresničenje svojega proizvodnega načrta. V tekmovanju, ki ga je zagorski premogovnik sprožil med vsemi premogovniki v Jugoslaviji, bomo udarniki Raše napeli vse sile, da bo naš delovni kolektiv v tem tekmovanju zavzel dostojno mesto.

Zato sprejemamo vaš poziv na individualno šestmesečno tekmovanje ter smo pripravljene med tem tekmovanjem

izmenjavati izkušnje z drugimi delavci, pritegniti veliko število novih udarnikov v naše vrste in znatno povečati število udarnikov nad 216, kolikor nas je zdaj.

Naj bo tekmovanje, ki ga je začel zagorski premogovnik, vi trboveljski rudarji pa ga sprejeli, šola novih udarnikov in naj pomnoži v naših vrstah nove stotine najboljših delavcev. Od nas je v največji meri odvisno, kako se bo drugi delavci lotili borbe za uresničenje proizvodnih naloz. V ta namen bomo povečali delovni polet v vrstah vseh naših rudarjev.

Da bi naš delovni kolektiv izpolnil svoje naloge v splošnem tekmovanju vseh premogovnikov v Jugoslaviji, smo se na današnjem sestanku obvezali, da bo znanstveno povprečno prekoračenje norm vseh udarnikov v istrskih premogovnikih med vsem tekmovanjem najmanj 30 odstotkov.

Udarniki delovnega kolektiva istrskih premogovnikov »Raša«

KRATKE VESTI IZ VSE DRŽAVE

6 ambulant, 12 zdravstvenih postaj in 6 oddelkov za pljučne bolezni bodo zgradili letos v Makedoniji. Ze lani so začeli graditi bolnišnico v Prilepu in številne zdravstvene ustanove v drugih krajih. Letos se bo število ambulant in zdravstvenih postaj še povečalo. Med drugimi ustanovami bodo zgradili tudi veliko polikliniko v Skoplju in v Strumici, za kar bodo znašali stroški 23 milijonov dinarjev. Med pelletnim planom bodo zgradili v Makedoniji 60 ambulant.

Elektrifikacija na Hrvaškem. Dobro napredujejo elektrifikacijska dela, zlasti v Hrvaškem Primorju in karlovcem okrožju. V južnem Zagorju bo kmalu končana ena največjih transformatorskih postaj na Hrvaškem. V karlovcem okrožju so elek-

trificirali več vasi. Zdj končujejo dela za elektrifikacijo 12 vasi v jastrebarskem okraju.

Opozorilo vinogradnikom!

Vinogradnike opozarjamo, da izvršijo drugo škropljenje proti peronospori najkasneje do torka, dne 17. junija. Vlada-joče vremenske prilike s precejšnjimi padavinami so za razvoj in širjenje peronospore ugodne in je zaradi tega posebno važno, da se to škropljenje pravočasno in pravilno izvrši. Posebno pazite, da se s škropljenjem dobro orisajo spodnje strani listov in grozdjci. Proti ooidju naj se takoj po škropljenju izvrši žveplanje. Institut za vinarstvo v Mariboru.

Nova premiera v naši Drami

Konstantin Simonov: »Rusko vprašanje«

Konstantin Simonov je našemu občinstvu dobro znan sovjetski pisatelj in dramatik. Poznamo ga kot vojnega žurnalista, ki je bil 1944. leta pri partizanih v Jugoslaviji in je o tem bivanju med nami napisal knjigo »Jugoslavanski zapiski, ki je 1945. leta izšla v založbi »Pravda« v Moskvi. O Simonovu vemo, da je dobil za svoje knjižno delo že trikrat Stalinovo nagrado. Od njegovih odskih del (Nenavadna zgodba, Fant iz našega mesta, Cakaj me, Ruski ljudje) poznamo najboljše »In tako tudi bo«, ki ga je naša drama uprizorila v lanskem sezoni, in »Pod praškimi kostanje«, ki ga je igralo gledališče Leninskega komсомоla, ko je oktobra lanskega leta gostovalo tudi v Ljubljani.

V marcu letošnjega leta je bila v gledališču Leninskega komсомоla v Moskvi premiera najnovejšega odrskega dela Konstantina Simonova »Rusko vprašanje«. Igra je imela izreden uspeh in jo danes igrajo premožna gledališča v Sovjetski zvezi in v svetu. »Rusko vprašanje« je vzbudilo po svetu vsepolno najrazličnejših, živahnih komentarjev in celo polemike. To pa nam poleg drugega kaže, da je Simonov s problemom, ki ga v tej igri obravnava, zadel v črno.

Zgodba se vrši v Ameriki. Amerikanski časnikar Harry Smith se je vrnil iz vojske domov. Bil je kot vojak in vojni dopisnik vsepovsod: v

Afriki, Novi Gvineji, na Japonskem; sedaj pa hoče v miru delati, živeti in si zgraditi svoj dom, svojo srečo. Časopisni lastniki pa ga pošljejo v Sovjetsko zvezo, da bi po svojem povratku napisal knjigo, katere vsebina naj bi služila namenom reakcionarnih ameriških krogov s svojo protisovjetsko ostjo, predvsem pa trdila, da hočejo Rusi novo vojno.

Smith odide v Rusijo. Tam pa si ponovno utrdi prepričanje, ki ga je imel že prej o Sovjetski zvezi, namreč, da je Sovjetska zveza najbolj demokratična dežela na svetu, kjer si nove vojne ne želi prav nihče.

Se preden je knjiga napisana, že delajo časopisi za Smithovo knjigo ogromno reklamo. Smith pa je poštenjak, zato napiše knjigo s tako vsebino, ki odgovarja dejanskemu stanju in njegovemu osebnemu prepričanju. Tako knjiga pa je za namene reakcionarnih mogočencev povsem neuporabna in celo nasprotna njihovim ciljem in težnjam. Zaradi nje si Smith nakopuje sovraštvo časopisnih lastnikov in številne neprijetnosti. Izgubi premoženje, udobje, žena, ki je upala, da bo imela ob njem udobno življenje, ga zapusti; njegov prijatelj Murphy se smrtno poneseči. Smith se sicer bori, toda moč časopisnega trasta je tolika, da svoje knjige ne more objaviti, niti ne par kratkih izvlečkov iz nje, da bi jih približal kot podlistke v časopisu. Kariera

Harryja Smitha je uničena. Toda on ne klone, ne obupa. Življenje bo začel znova, obogaten z izkušnjami in globokim spoznanjem.

Zanimivo risane osebe raznih časopisnih mogočencev, ki vedrijo in oblačijo v ameriški javnem življenju in drugih ljudi sodobne Amerike, kažejo Simonova kot spretnega realista, ki se ne pusti zavesti posploševanju, ampak riše stvari take, kakršne so v resnici. Res je, da Simonovu ne gre v tej igri za to, da bi pokazal podrobnosti iz ameriškega javnega in privatnega življenja. Gre mu predvsem za to, da pokaže moro kapitalističnega sistema v vsej svoji nemoralnosti in nečlovečnosti. Kljub temu osnovnemu pisateljevemu hotenju pa so osebe, ki nastopajo v igri, žive, plastične in umetniško povsem resnične. Problem je zastavljen v vsej svoji ostrini. »Rusko vprašanje«, vprašanje Sovjetske zveze in njene politike, postaja vedno bolj pogosto oni preizkusni kamen, na katerem se preizkuša načelnost, doslednost, poštenost in resnično napredna usmerjenost ljudi na vsem svetu.

Ma lo je odskih del, ki bi osvetljevala kapitalistični svet s tako ostro in jarko lučjo kot »Rusko vprašanje«. Morda bi ga lahko nekoliko primerjali s Shawovim »Kako zabogati« (Widower's Houses), prvim Shawovim dramskim delom, ki ga je Shaw napisal 1892. leta. Vendar je ta primerjava samo bežna. Res da tudi Shaw v svojem delu osvetljuje temo kapitalističnega sveta in kaže njegovo nasprotje. Toda Shawov glavni junak dr. Trench klone pred kapitalističnim sistemom in ne upa žrtvovati za svoje prepričanje niti svoje izvoljenke, kaj šele

BOJ KOLORADSKEMU HROŠČU

Novo najdbe krompirjevca ne le v tistih krajih, kjer se je pojavil že v lanskem letu, ampak tudi po drugih naših krajih, nas opominjajo k največji budnosti in najstrožji borbi.

Ako nam ne bo uspelo, da še letos zatremo škodljivca, nam preti resna nevarnost, da se razširi po vseh naših krompirjevih nasadih. Svarilo naj nam bodo druge države, kjer se je hrošč že pred vojno močno razširil in ga niso pravočasno zatrli, zato tam povzročila ogromno škodo. Škropljenje, s katerim bi morali reševati naš krompir, da bi si zagotovili vsaj nekaj pridelka, ako bi se hrošč razpasel, bi nas stalo vsako leto težke milijone.

Da se izognemo temu velikemu zlu, ki preti našemu gospodarstvu,

odreja predsedstvo vlade LRS

v smislu zvezne odredbe o zatiranju koloradskega hrošča z dne 20. maja 1947 obvezno množični pregled vseh krompirjevih nasadov v LRS dne 15. junija 1947.

Vsi okrajni in krajevni LO so dolžni, da v smislu okrožnice, ki jo je izdal minister ministrstva za kmetijstvo 3. junija

1947 in posebnih navodil, ki jih je izdalo okrajnim LO-om ministristvo za kmetijstvo, izvedejo ta dan ob sodelovanju vseh množičnih organizacij obvezen natančen pregled vseh krompirjevih nasadov v svrhu ugotovitve okužbe po koloradskem hrošču. Borba proti koloradskemu hrošču je glede na njegov razvoj sedaj najuspešnejša, ker ga ob tem času najlaže ugotovimo. Brezpogojno moramo uničiti ličinke, preden zlezajo v zemljo.

Množicam, ki bodo pregledovale nasade, bodo stali ob strani strokovnjaki, poslani z ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo. Strokovnjaki odhajajo danes na vse okrajne LO, da dajo potrebna navodila.

Ta obvezni pregled nam mora dati jasno sliko o okužbi krompirjevih nasadov v predelih, ki veljajo še za neokužene. Podatke o poteku pregleda in okužbah bo dnevno zbiral ministristvo za kmetijstvo in gozdarstvo, ki je zadolženo za izvedbo zatiralne akcije.

Mobilizirajte vsa razpoložljiva sredstva za borbo proti koloradskemu hrošču. Le množične akcije so jamstvo za uspeh postavljene naloge.

GENERALNI SEKRETARIAT PREDSEDSTVA VLADE LRS

Hmeljarska obdelovalna zadruga v Grajski vasi

V Savinjski dolini so glavna kmetijska panoga industrijski nasadi, predvsem hmelj. Pred vojno je bilo skoro 3000 ha hmeljišč. Okupatorji so večji del nasadov uničili. S tem so povzročili ogromno škodo zlasti malim kmetom. Ob osvoboditvi so naše oblasti našle na ozemlju okraja Celje-okolica — ki obsega skoro vso Savinjsko dolino — le še 600 ha hmeljevih nasadov. Kmetje so s pomočjo ljudske oblasti obnovili v dveh povojnih letih skoro 400 ha hmeljišč. V primerjavi s predvojnimi stanjem je to še vedno premalo.

Da bi hitreje razširili hmeljišča in zmanjšali število kultur, to se pravi prešli na gojitve najbolj donosnih, so se mali kmetje začeli zbirati v hmeljarske obdelovalne zadruge. Take zadruge so dosedaj ustanovili v Petrovčah, St. Petru, Prekopu, na Vrskem, v Št. Jurju ob Taboru, Grajski vasi, na Gornjskem in Teharju. Namen teh zadrug je dati malim in srednjim kmetom možnost do lastnih hmeljevih nasadov in dostojnih dohodkov. Obenem pomenijo konec izkoriščanja malih kmetov po velikih in močnejših srednjih kmetih, ki so bili prej edini hmeljarji in so zato lahko imeli tudi dovolj vprežne živine, gnoja, pomekud celo traktorje.

Ce pomislimo, da je v Savinjski dolini 62,1% kmetov, ki imajo do 5 ha zemlje, 33,7% do 11 ha, 2,8% do 15 ha, 1,2% pa do 20 ha zemlje (stanje ob koncu 1946. leta), vidimo, da so hmeljarske obdelovalne zadruge velikanskega pomena predvsem za male kmete. Te osnovne zadruge so že spomladaj doživle pomemben razmah. Sedaj je vedno več malih in srednjih kmetov, ki želijo postati zadrudniki.

Oglejmo si hmeljarsko obdelovalno zadrugo v Grajski vasi. V začetku aprila t. l. je bilo na prvem zborovanju 18 kmetov, ki so zadrugi postavili temelje in izvolili pravičljivi odbor. Na prvem običnem zboru sredi aprila je bilo že 42 članov. Do konca meseca je pristopilo še 7 kmetov. Tako je število zadrudnikov, oziroma družin, poskočilo na 49. Tako zajema zadruga skoraj vso vas, saj šteje ta vas le 63 družin.

Predsednik tov. Sorn Martin nam je povedal, da so na prvem običnem zboru sprejeli tudi pravilnik. »Naša zadruga«, je dejal, »navaja hmeljarje k naprednejšemu obdelovanju, skrbi za izboljšanje kvalitete in cen hmelja, z nabavljanjem in izposojanjem strojev znižuje proizvodne stroške in nadomešča manjkajočo delovno silo. Skratka, skrbi kot

kmečka organizacija za procvit in napredek«.

Zadruga ima nalogo sklepati pogodbe z USTROJ-om, graditi skupne sodobne sušilnice hmelja, dobavljati hmeljarke, kmetijsko orodje, umetna gnojila, plemensko živino, semena in druge kmetijske potrebščine. Na željo svojih članov skrbi za organizirano prodajo za to dodeljenih pridelkov. Dalje skrbi za strokovno izobrazbo zadrudnikov, po glavnih zadrudno zavest svojih članov in s strokovnimi nasveti pomaga zadrudnikom dvigati donos njihove zemlje.

Kmetom zadrudnikom je zajamčena privatna lastnina nad zemljo in svobodno razpolaganje s svojimi pridelki. Odvišne pridelke, namenjene za prodajo, lahko zadrudniki nudijo preko zadruge. Član zadruge more postati vsak polnopraven državljan, ki mu je kmetijstvo glavni poklic. Upravni odbor ima pravico izključiti slehernega zadrudnika, ki ne izpolnjuje svojih obveznosti in ki nasprotuje zadrudnim ciljem. Zadrudnik more svobodno izstopiti iz zadruge.

Zelo zanimiv je socialni sestav te zadruge. Od celokupnega števila ima 23 članov manj kot 5 ha zemlje z gozdom vred, 14 članov do 10 ha, 11 članov nad 10 ha, eden pa ima 21 ha. Orne zemlje nima nihče več od 5 ha.

Sedaj gojijo nekaj pšenice, koruze in krompirja, največ pa hmelja. V poskušnji imajo tudi sladkorno peso. V bodoče bodo pridelovali predvsem hmelj. Če se bo obnesla, pride v poštev tudi sladkorna pesa.

Spomladaj je zadruga nabavila članom nekaj semenskega krompirja, detelje in pese, tako da je bilo lahko polje posejano 100%. Umetna gnojila so si v glavnem nabavili zadrudniki sami pri hmeljarski zadrugi v Zalcu že pred vstopom v zadrugo. Zadrudniki so si na svoje stroške nabavili tudi okopalnike. Poleg tega je zadruga naročila kosilnice, obračalnike in druge kmetijske obdelovalne stroje. Prav tako je zaprosila za nekaj vagonov premoza za sušenje hmelja in za potrebe članov.

Oranje in selez sta bili izvršeni pravočasno. Skoro vso zemljo so zorali s pomočjo traktorjev. Zadruga in posamezni člani so polagali največjo pažnjo intenzivnemu obdelovanju. Zemlje za hmeljeve nasade niso imeli že dvajset let tako dobro zbrane kot letos. Strojno-traktorske postaje bodo dale v prihodnji sezoni tudi mlaticilnice in kombaine. Lansko leto je ta vas dala NAVOD-u prostovoljno 10 prašičev, vse presežke žita in krompirja. Zadrudniki upajo, da bodo letos lahko dali mnogo več.

vek, ki nima nobenega osebnega čuta za poštenost in pravičnost, lahko suženjsko služi svojemu izkoriščevalcu, ne da bi kdaj pomislil, ali je to, kar dela za gospodarja, tudi pošteno in pravično, ali pa laž in zločin. Dejstvo pa, da Harry Smith raje žrtvuje svojo osebno srečo in materialno blagostanje, kakor pa da bi napisal neresnico, nekaj, kar je proti njegovemu osebnemu prepričanju in resničnemu stanju stvari, to dejstvo vsakogar jasno priča o visoki moralno etični kvaliteti tega človeka, časnikarja Harryja Smitha.

Pri nas režira »Rusko vprašanje« Vladimir Skrbinek. Igrali bodo: Janez Levar, Jože Gale, Slavko Jan, Lojze Drenovec, Maks Bajc, Vladimir Skrbinek (Fran Milčinski), Pavle Kovič, Janez Cesar, Sava Severjeva, Vida Juvanova (Vladoša Simičeva) in drugi.

Premiera bo v soboto, 14. junija. Prav gotovo bo ta naša nova uprizoritev v ljubljanski dramati vzbudila živahno zanimanje tudi med našim občinstvom, saj je problem, ki je prikazan v tej igri, danes nad vse aktualen.

NOVE KNJIGE

Republika. Časopis za književnost in umetnost. Letnik 3. Str. 6. Zagreb 1947.

Nov den. Spisanje za umetnost, nauka i opštenstveni prašanja. »Kultura«. St. 3. Skoplje 1947. Str. 53.

»Prosvjetni radnik«. Organ zemaljskog odbora saveza prosvjetnih radnika za Bosnu i Hercegovinu. L. II. — Štev. 3-4. Sarajevo, marec-aprila 1947.

„Teden športnega letalstva“

EN DAN MED GOJENCI JADRALNE LETALSKE ŠOLE V RIBNICI NA DOLENJSKEM

Ura v stolpu je odbila pet. To je čas vletanja gojencev in gojenk jadralske šole.

Glavni dežurni je trikrat odsekano udaril po traverzi, obešeni pred baroko, v kateri so spalnice gojencev in gojenk jadralske letalske šole. V spalnica je nastal šum in ropot. V nekaj minutah je bilo vseh 70 gojencev in gojenk v petih grupah postrojenih na telovadišču. Fizikalni referent se je postavil pred stroj, gojenec in gojenke pa so se razvrstili v

čileci so že pripravljene. Instruktor opozori gojenko, ki je sedla v jedrilico, na vse, kar je med vlečenjem in skoki važno, da se jedrilica obdrži v pravilni legi.

»Pripravljene!« vpraša instruktor... »Pripravljene!« odgovorijo gojenki in gojenke, ki vlečejo gumo. »Naprej!« se čuje povelje instruktora in že gre, najprej počasi, nato pa vedno hitreje... Jedrilica drsi in ko pride do mesta, kjer se guma odgne, se dvigne v zrak. Ne visoko, samo do pol metra, vendar je to za prve dneve

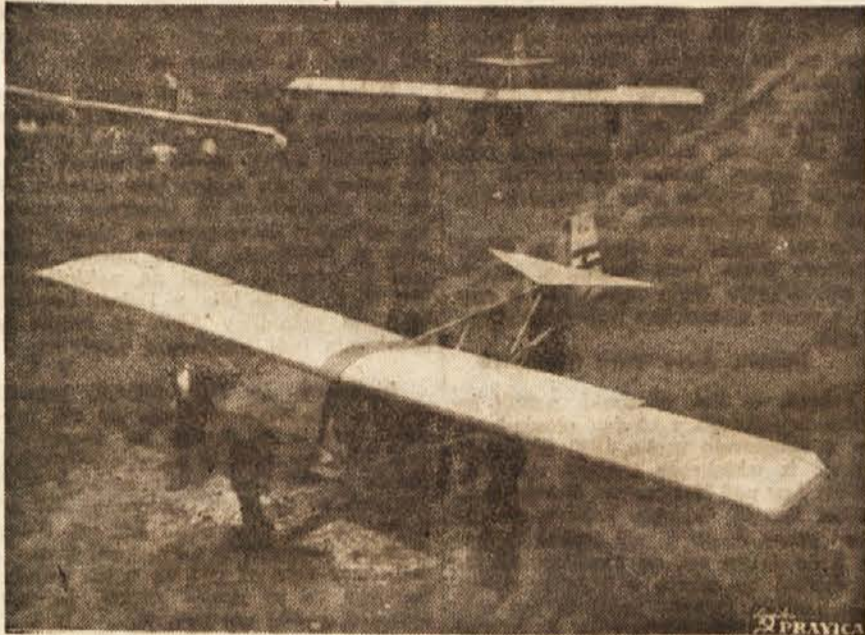
gumo in pri skokih se je desno krilo njihove jedrilice nekoliko pokvarilo. To morajo sedaj popraviti, da bo jedrilica jutri v redu in pripravljena na nadaljnjo vezbanje. Do pol sedmih so vse grupe zaposlene, ena s popravljanjem, druge štiri pa z vlečenjem in skoki.

Ob sedmih zvečer je večerja, po večerji ostanejo gojenki in gojenke v jedilnici, ki je obenem tudi učilnica. Tu instruktorji podajo kritiko dnevnega vezbanja, tako da gojenki do potankosti spoznavajo letenje z jedrilicami. Eno uro traja večerni pregled dnevnega vezbanja, nato pa gredo počivat. Ob devetih zvečer je na letališču in okrog šole že popolna tišina, le koraki stražarja, ki hodi pred hangarjem in barakami, se slišijo v polno noč.

Jadralska šola v Ribnici se je osnovala že lansko leto. Obiskujejo jo mladinci in mladinke iz vseh federalnih republik, razen iz Srbije in Makedonije. Tu se pripravljajo za prva dva izpita, za »A« in »B«. Lepe in sončne dneve izkoristijo mladi gojenki za letenje, slabo in deževno vreme pa za teoretičen pouk. Vsi so vključeni v mladinsko organizacijo. Sami ekribijo tudi za kuhinjo. Dnevno se v kuhinji menjata po dve gojenki-kubari. Tudi električno razsvetljavo, ki jo ima šola, so gojenki sami napeljali. Sedaj bi radi še vodovod, pa jim za to manjka cevi.

Največji problem jadralske letalske šole je pomanjkanje raznega materiala za dele jedrilic in pomanjkanje predavateljev. Šola, ki šteje 70 gojencev, ima komandanta, dva predavatelja in dva pomočnika predavateljev, kar je za tako številno gojenstvo pre malo. Težave so tudi v tem, ker nekatere odgovorne mladinske organizacije pošiljajo v šolo mladino, ki za jadralsko letalstvo nima veselja, ali pa fizično ne odgovarja in je premlada. S tem povzročajo šoli samo nepotrebne izdatke, ker mora šola vsa tako mladino vračati na domove. Zato morajo mladinske organizacije v bodoče posevčati izbiri kadra za jadralsko letalstvo več pažnje, ne pa gledati samo na to, da zadostijo postavljenemu številu.

Šola je vzorno urejena. Takoj se opazi, da v njej vlada strog red in disciplina. Že danes, ko letališče še ni popolnoma urejeno in zaradi pomanjkanja materiala manjkajo še nekateri objekti, lahko rečemo, da bo v najkrajšem času služila za zgled vsem ostalim. Največ zaslug, da je šola danes tako lepo urejena, pa ima tov. Kopecki, komandant šole, ki žrtvuje vse svoje sile in ves prosti čas za čim boljši in hitrejši razvoj šole. Pod njegovim vodstvom bodo gojenki izšli iz šole z najboljšim znanjem.

Po končanih vajah spravljajo gojenki jedrilice tipa »Vrabec« v hangar

osmerorede. »Ena, dve, ena, dve...« vse se giblje v enakomernem ritmu. Petnajst minut vsakodnevnega jutranje gimnastike je potrebno, da ostane telo prožno in elastično. Še nekaj povelj in 70 gojencev in gojenk je steklo k potoku ob robu letališča, kjer so se umili in osvežili, potem pa takoj nazaj, da so uredili spalnice. Do pol sedmih je bilo vse to gotovo.

Ponovno jih je dežurni sklical v zbor in k zajtrku. V jedilnici so gojenki in gojenke sedli za mizo. Čakali so jih že veliki kosi kruha, namazani s pašteto, dežurni pa so jim prinašali kavo. Vsem je zajtrk šel v slast. V eni uri je tudi to gotovo in jedilnica lepo pospravljena. Ob pol osemih so se ponovno zbrali v stroju pred hangarjem. Glavni dežurni je prečital dnevni razpored. Danes bodo vadili z jedrilicami tipa »Vrabec«.

Instruktorji so prevzeli svoje grupe in že se slišijo kratka povelja: »Prva grupa, druga grupa... vlečenje z vitlom po tleh... K jedrilicami! Naprej!«

»Tretja grupa, četrta grupa... vlečenje po tleh z gumo! Naprej! K jedrilicami! Pazite na krila! Naprej!«

»Peta grupa k vitlu! Naprej!« Skupina za skupino je iz hangarja privlekla jedrilice. Vse gre brez besed, mirno in hitro, le tu in tam se oglasi povelje instruktora: »Pazi na krila!... Rep višje! Kmalu so vsi razmeščeni po letališču.

Motor, ki poganja vitel, zabrní, gojenec vlečejo jekleno vrv k jedrilici in jo pripenje. Instruktor daje gojencu, ki je sedel v jedrilico, navodila, kako mora z njo med vlečenjem upravljati. Znak z zastavo in »Vrabec« zdrsi proti vitlu... Dobro je vozil in lepo pristal... Na vrsti je gojenec druge grupe. Instruktor mu da zadnja navodila, zamah z zastavo in že drsi proti vitlu. Vedno hitreje gre. »Vrabec« se nagiba v levo... ni dobro... izgublja ravnotežje... krilo je na tleh... vitel se ustavi. — »Ni bilo dobro,« pravi instruktor druge grupe. »Krila morajo biti vedno v vodoravni legi.« — Tako se člani I. in II. grupe vrstijo drug za drugim.

Tretja in četrta grupa, v kateri je precej deklet, vezbata vlečenje z gumo in skoke. Gumo pripnejo na »Vrabec«, via-

že precej. Gojenec, ki vodi jedrilico, mora tu pokazati svoje znanje. To je prvi skok. Če ni dovolj previden, lahko prileti na zemljo naravnost na kljun ali krilo, ki se, če je padec malo močnejši, lahko zlomi ali vsaj teže poškoduje. Skok je bil dober, gojenka je z jedrilico dobro pristala.

Tako se vrstijo drug za drugim, vse dopoldne, dokler jih glavni dežurni ob pol dvanajsetih ne pokliče v zbor. Gojenki, ki so jedrilice spravili nazaj v hangar, posedejo pred barako. Na vrsti je delitev pošte in dnevne informacije iz časopisa. V eni uri pregledajo vse važnejše vesti iz časopisa in že jih dežurni ponovno kliče. Tokrat na kosilo. Za tem je počitek do pol treh popoldne.

Popoldne se nadaljuje vaje na »Vrabec«. Grupe se ponovno razvrstijo po letališču, le četrta je ostala pred hangarjem. Pri predpoldanskem vlečenju z

Gojenki in gojenke pri vlečenju z gumo

Kako sodijo v Avstriji „po pravici in zakonih“

V Avstriji je bilo že pred anšlusom 100.000 članov nacistične stranke. Po anšlusu se je temu številu pridružilo novih pol milijona. 600.000 aktivnih članov nacistične stranke ni malo za majhno Avstrijo. To je desetina vsega prebivalstva.

Razumljivo je, da je bilo po zlomu fašizma nujno, da se nekaj ukrene tudi za demokratizacijo Avstrije. Nova vlada je obljubljala dosledno denacifikacijo. Obljubljala je, da bo ločila zrno od plevla.

Toda do danes je ostalo le pri besedah. Šele letos v februarju so v parlamentu sprejeli zakon o nacional-socialistih. Ta zakon deli nacistične v tri skupine: vojni zločinci, obremenjeni in manj obremenjeni. V prvi skupini je 68.000 avstrijskih nacistov. Od osvojitve pa do danes je od tega številna bila obsojenihi le okrog 2000 zločincev, od teh večinoma na zaporne kazni do petih let.

V državnem aparatu je še vedno nekaj tisoč nacistov. Nacisti so tudi nadzorniki orožništva, nacisti sedijo v ministarstvu pravosodja, v upravnih službah, v gospodarskih resorih, nacisti so povsod, kjer bi ne smeli biti.

»Lahko zagotovim, da pronacistično gibanje, v kolikor bi sploh lahko zedinilo omembe vredno število nacističnih pristavev, v državi takorekó ne obstoja. V Avstriji nima danes nihče več interesa, da bi vzpostavil nov fašizem ali da bi pri tem sodeloval. Aktivni člani, posebno funkcionarji stranke, so vsi pod ključem.« Tako je predsednik avstrijske vlade dr. ing. Figl izjavil

novembra preteklega leta nekemu belgijskemu odličniku. Ta je priobčil to izjavo v belgijskem listu »Le Quotidien«.

Kakšna pa je denacifikacija v praksi, nam najtočneje povedo dejstva.

Vojni zločinci, SS Obersturmbannführer in bivši podžupan Dunaja Franc Richter je v tukajšnjih zaporih čakal na sodbo. S skupino sojetnikov, nacističnih zločincev, je hodil pod stražo v mesto. Pomagal naj bi pri odstranjevanju ruševin. Vsak dan je šel na delo. Ko je prišel na odrejeno mesto, se je preoblekel v civilno obleko in si šel ogledovat Dunaj. Obiskoval je kinematografe, gledališča in kavarne; vsako soboto je šel celo v mestno kopališče, kjer si je privoščil parno kopel in masažo. Sestajal se je tudi s svojimi nacističnimi prijatelji in sodelavci, ki so vkljub »uspešni denacifikaciji« še vedno na svobodi, in z njimi vodil nemotene razgovore. Jetniške hrane ni užival. Zato mu je žena nosila boljše kosilo tudi na »delo«, tako kot prej v zapor. Po izletih se je Richter vračal na odrejeno mesto. Med njegovo odsotnostjo je najeti delavec opravil njegovo delo. Potem ga je paznik z ostalo družino, ki je uživala podobne »olajšave«, odpeljal nazaj v zapor.

Nekega dne pa je Richter izvedel, da je njegov način življenja le preveč znan. Zato se je odločil, da se ne bo več vrnil s prepoveda. Naslednje dni je izšlo uradno poročilo, da je vojni zločinec Franc Richter »pobegnil« iz zapora. Po mestu so nabili lepake z njegovim podrobnim opisom in sliko ter s prošnjo, da vsakdo, ki kaj ve o njegovem trenutnem bivališču, to javi najbližji policijski postaji.

Vse to je morda neverjetno, toda resnično. Tako in podobno živi mnogo teh, ki so »pod ključem«.

Pobeg vojnega zločincev Richterja je v javnosti vzbudil precej prahu. Uvedli so preiskavo. Na dan so prišle še razne podrobnosti o naklonjenosti, ki so jo Richter in njemu podobni uživali pri raznih predstavnih pravnosodnega ministarstva. Ugotovili so tudi (čudno, da šele po njegovem pobegu), da je paznik, ki je to družino pri »delu« nadzoroval, bivši policaj, ki je bil kot nacist odpuščen iz policijske službe.

So pa še drugi primeri, ki kažejo, kako avstrijska justica »olajša gorje« nacistov in kako se trudi, da bi se nacisti ne pritoževali nad preostro denacifikacijo.

Zdi se, da nekateri avstrijski sodniki kaj radi pozabljajo nacistične zločine. Pozabljajo, da je njihova naloga, soditi tako, kakor je v interesu ljudstva in kakor zahtevajo zakoni.

Dunajski tednik »Die Presse« je pred kratkim o tem zapisal naslednje: »V državi, kjer vlada pravica — in to je v Avstriji — sodniki in sodišča ne izrekajo sodb po željah ali zahtevah te ali one zainteresirane skupine, ampak samo in edino le po pravici in zakonih.«

Vendar za Avstrijo ta stavek v glavnem ne velja. Nešteti primeri dokazujejo, da avstrijska sodišča ne izrekajo sodb »po pravici in zakonih«, ampak prav rada upoštevajo želje »te ali one zainteresirane skupine«. Včasih so ob-

Mladinski festival na Stadionu

Otvoritvi III. mladinskega kongresa je dal poudarek večerni festival na stadionu. Pred tisoči gledalcev na nabito polnih terasah stadiona je bila prikazana razgibanost in aktivnost naše mladine v množičnem estetskem fizikalnem nastopu.

Iz pesmi, melodij, iz gibov množice si čutil vsebino vseh točk tega nastopa — suženstvo, borbo, svobodo in izgradnjo. Izvajanje samo je bilo dobro in homogeno; ponazarjalo je ustvarjalni polet, živo silo, zadovoljstvo naše mladine, našega ljudstva.

Mogočen slavolok, obdan z visoko visečimi zastavami, okrašena tribuna, razsvetljena zelena preproga, katero so preplavljali in zastirali fizikalniki in fizikalnice, udarniki in udarnice ter ji s svojimi koraki, tekom in vajami neprestano izpreminjali slikovito lice.

Ob zvokih godbe so v fizikalnem koraku napolnili igrišče fizikalniki in fizikalnice v belih, plavih in rdečih oblačilih — kot ena sama zastava. Sledila je folklorna skupina v narodnih nošah. Vrsta fizikalnikov je korakala med folklorne skupine, ki sta se razvili v dva velika kola in se razcepila v dve krili. Ob tem prizoru si mogel prečitati ljubljeno ime Tito. Za njimi so prikorakali harmonikarji in pevci mladinskih delovnih brigad ter napolnili stadion z donečimi melodijami »Vstani mladina«, »Zdravstvuj Moskva« in drugih pesmi. Množice niso utegnile izraziti svojega navdušenja, tako hitro so se pojavile nove vrste in oblikovale peterokrako zvezdo, sledila je takoj nova formacija, nova slika. Vrste fizikalnikov v raznobarnih oblačilih in fizikalnice v zvončastih krilih se priklanjajo — plevejo, vstajajo in z rokami razmetavajo — sejejo. Nenadoma se vse to pomeša, zvije v spiralo, odvijajočo se v eno samo veliko vrsto koscev: njihove vaje ponazorjuje košnja. Nekaj korakov, dva skoka in že imamo pred seboj v simbolnih vajah prikazano mlačev in snopje v kopah. Čez trenutek izobli-

kujejo peterokrako zvezdo, sredi katere tvori skupna fizikalnikov triglavski vrh. Množice so navdušene, ponosne na svojo mladino.

Pojavili so se mladinci mladinskih brigad v svojih delovnih oblekah. Korakajo živahno in samozavestno. Njih vrste se le nekoliko razmahnejo. Brez vsakega zastoja začno mladinci s svojimi vajami, katere so sestavljali sami gibi, prikazujoč delo mladih graditeljev na progih. Sedaj so njihove vaje prikazovale kopanje, metanje z lopatami, vrtnanje skal s kompresorji, žaganje debel, ki so na poti železnih cesti. Vaje so izvajali z istim tempom, kot grade mladinsko progno. S pesmijo »Čez gore, polja« so odkorakali mladi graditelji med navdušenim pozdravljanjem.

Nato so v lahkem teku z razmikajočimi se vrstami napolnili igrišče fizikalniki in fizikalnice. Ob zvokih »Na juriš« so živahno izvajali svoje vaje, polne lepih momentov in umetniških poz.

Za njimi je grupa fizikalnikov in fizikalnic na ramah prinesla mladince in mladinko, ju spustila na veliko leseno ploščo, kjer sta z drsalniki na koleskih zdrseli in zaplesala v velikih lokih kot na ledu. Njuni liki so bili polni gracioznosti, izvajani po taktu Čajkovskega valčka in spremljani z estetskimi gibi. Okoli plošče so štiri skupine fizikalnikov in fizikalnic izvajale vaje, ki so bile harmonično povezane z izvajanjem drsalcev.

Nato je skupina izoblikovala bele triglavske vrhove.

Zatem so vrste fizikalnikov v teku formirale tri kroge. Njim so se pridružila kola folklornih skupin ter mladincev delovnih brigad. Vsi skupaj so zaplesali Titovo kolo.

Razkošna slika moči, širine in kulturne vsebine našega fizikalnega gibanja in njegove povezanosti z nalogami peletnega plana se je zaključila z defilejem nastopajočih ob vžiganju živopisnih raket.

Življenje in delo inozemskih brigad na mladinski progji

Taborišče danske mladinske brigade je nedaleč od izhoda iz predora Vranduk. Brigada šteje 102 mladince in mladinke iz Kodanja in drugih danskih mest. V brigadi delajo 4 arhitekti, 12 učiteljev, 6 dopisnikov raznih mladinskih listov v Danski, 1 študent glasbe, 2 oficirja, 2 inženirja in 4 mladinci iz vasi, ostalo je delavska mladina. V brigadi je tudi 23 mladink iz raznih krajev Danske. Komandant brigade je Nils Arne, mehanik iz Kodanja, kulturno-prosvetno delo pa vodi črkostavec Nils Petersen, ki je že delal pri gradnji proge Brčko-Banovići. Danska brigada dela že 7 dni pri zemljskih delih v bližini svojega taborišča in je v tem času izkopala 347 m³ zemlje, očistila pa 6000 m² terena.

Danci so organizirali tečaj, na katerem se učijo srbohrvaščino. Te dni je bila brigada na prireditvi v taborišču grške brigade EPON in priredila taboriščni ogenj, na katerem so bili prisotni mladinci iz Švedske, Palestine in naši dve mladinski brigadi.

V sestavi danske mladinske brigade delata 2 mladince iz Islandije in 2 mladince iz Norveške. Brigada bo delala na mladinski progji do 4. julija, nato pa bo potovala po Jugoslaviji. Po njenem odhodu bosta na gradnjo mladinske proge prispeli še dve mladinski brigadi.

Švedska mladinska brigada je nemeščena poleg danske brigade. Brigado tvori 135 mladincev in mladink, od katerih je 125 delavcev, ostali pa so študentje, uradniki in nekaj mladih dopisnikov švedskih listov »Expres«, »Aftonbladet« in »Arbiter Tidning«.

Komandant brigade je Gunard Hansen iz Göteborga.

Delo vodijo delavci, ki so že prej delali pri podobnih delih na Švedskem. Glavni voditelj dela je Stire Linstrum, železniški delavec, organizator kulturno-prosvetnega in fizikalnega življenja v brigadi in drugi član štaba je kovinarski delavec Posten Johanson. V dogovoru z brigado je napravil načrt za fizikalno tekmovanje, učenje, zborna petje in folklorne plesje. V načrtu kulturno-prosvetnega dela ima brigada tudi to, da se seznanj z našo državo, z zgodovino narodnoosvobodilnega boja, z našo ustavo in življenjem naše mladine.

Delavci iz švedske tovarne avtomobilov »Karija Vabis« so izdelali v nadurnem delu en kamion in ga darovali graditeljem mladinske proge. Material za izdelavo tega kamiona je darovala uprava tovarne. Kamion bo prispel čez nekaj dni.

Švedska mladina je zbrala 1200 oblek, ki so jih Švedski darovali graditeljem proge. Graditeljem je prinesla tudi darila in večje število fizikalnih rekvizitov. Brigada je privrkat odšla na delovni prostor 7. junija, druga dva dne pa je polovica brigade odšla na obisk k madžarski brigadi v Maglaj, ostali švedski mladinci pa na vsek Lašva k albanski brigadi in italijanski delovni skupini. Švedska brigada bo po izjavi njenega komandanta ostala na progji 2 do 2 in pol meseca.

Obisk inozemskih esperantistov v Ljubljani

Te dni so obiskali naše mesto rumunski in bolgarski esperantisti, ki so se udeležili XIII. jugoslovanskega esperantskega kongresa in II. balkanske konference. Goste so sprejeli ljubljanski esperantisti in jim priredili kosilo. Kosila se je udeležil tudi predsednik MLO tov. Fran Albreht, ki je tudi sam pristaša esperantskega gibanja. V pozdravnem nagovoru inozemskim in našim esperantistom je poudaril izreden pomen mednarodnega jezika v današnjih okoliščinah, ko more biti močno orožje za mir in demokracijo po vsem svetu. Esperantisti imajo največjo možnost, da povedo svetu resnico o mladih demokratičnih državah Balkana in da pokažejo vsem ostalim narodom po svetu, ki še ječijo pod raznimi imperialističnimi in nacionalno šovinističnimi režimi, po kakšni poti morajo iti, da bodo dosegli tisto, kar smo dosegli mi.

Popoldne je del Bolgarov in Rumunov obiskal Dom sindikatov, kjer so pretresali možnost izmenjave dopustnikov in udarnikov. Rumuni imajo takšno izmenjavo že od leta 1945 z Bolgarijo, prav zdaj so jo pa uvedli tudi z Madžarsko.

Drugi del gostov s tovarišem Bigorom-Stojanovim, članom CK demokratične mladine Bolgarije na čelu, je obiskal glavni odbor LMS. Bolgari in Rumuni so se zanimali predvsem za naše šolstvo, za mladinsko organizacijo po šolah, za oblike dela mladinske organizacije itd.

Gostje so odšli v četrtek zjutraj v Postojno, kjer si bodo ogledali Postojnsko jamo, nato pa odpotujejo na Reko, odkoder se bodo vrnili preko Zagreba v domovino.

Dunaj, junija 1947.
Benko Dušan,
dopisnik »Ljudske pravice«
na Dunaju.

Izjava Gromika o mednarodni kontroli atomske energije

Sovetska zveza priporoča ustanovitev mednarodne komisije za kontrolo atomske energije

New York, 13. junija. Tass poroča: Na seji komisije za kontrolo atomske energije dne 11. junija je predstavniki Sovjetske zveze Gromiko med drugim izjavil tole:

»Preteklo je že 18 mesecev, odkar je izdala Generalna skupščina eklep o ustanovitvi komisije za kontrolo atomske energije. Preteklo je že več kot pol leta, odkar so ZDA sprejele sklep o načelih splošne ureditve in zmanjšanja oboroževanja, v katerem je naznačena kot najvažnejša naloga prepoved atomskega in ostalega orožja za množično uničevanje. Potrebno pa je jasno izjaviti, da komisija za kontrolo atomske energije ni pravila potrebna napredka v svojem delu.

Kot dodatek in dopolnitev svojega predloga o sklenitvi mednarodne konvencije o prepovedi atomskega in drugega glavnega orožja za množično uničevanje, predlaga sovjetska vlada tej komisiji v proučitev naslednja načela, ki naj bodo osnova mednarodnega sporazuma o konvenciji glede kontrole nad atomske energije.

1. Stroga mednarodna kontrola se vzpostavlja hkrati nad podjetji, ki pridobivajo atomske surovine in proizvajajo atomski material in atomske energije.

2. Pod imenom mednarodna kontrolna komisija se ustanavlja v okviru Varnostnega sveta mednarodna komisija za kontrolo atomske energije, ki bo kontrolirala podjetja za atomske energije.

3. Mednarodna kontrolna komisija razpolaga z lastnim nazorstvenim osebje.

4. Pogoji in organizacijska načela mednarodne kontrole nad atomske energije in tudi sestava, pooblastila in funkcije mednarodne kontrolne komisije in

pravila, ki urejajo njeno dejavnost, so določena s posebno mednarodno konvencijo o kontroli atomske energije.

5. Da se zagotovi učinkovitost mednarodne kontrole nad atomske energije, se določajo tale načela kot osnova konvencije o kontroli atomske energije:

a) mednarodno kontrolno komisijo tvorijo predstavniki držav, ki so zastopane v komisiji za kontrolo atomske energije, ki je ustanovljena s sklepom Generalne skupščine z dne 24. januarja leta 1946.

b) mednarodna kontrolna komisija sama ugotavlja pravila svojega postopka; c) osebe mednarodne kontrolne komisije se izbira po mednarodnih načelih; e) mednarodna kontrolna komisija nadzoruje od časa do časa podjetja, ki pridobivajo atomske surovine in proizvajajo atomske materije in atomske energije;

d) mednarodna kontrolna komisija prevzema na sebe, da bi zagotovila izvajanje nadzorstva nad podjetji z atomske energije, te-le funkcije.

a) preiskuje delavnost podjetij za pridobivanje atomskih surovin in atomske energije in pregleduje njihovo računovodstvo;

b) kontrolira razpoložljive zaloge atomskih surovin, materiala in izdelkov;

c) proučuje operacije proizvodnje kot take, v kolikor je to potrebno za kontrolo in izkoriščanje atomskih materij in atomske energije;

e) nadzoruje tehnična izkoriščanja podjetij in če se pravilno izvaja konvencija o kontroli in obenem izdeluje in predpisuje pravilnike za tehnološko kontrolo teh podjetij;

d) zbira podatke o kopanju atomskih surovin in proizvodnji atomskih materij in atomske energije;

f) pošilja Varnostnemu svetu priporočila o ukrepih za preprečevanje in kontroliranje onih, ki bodo kršili konvencijo o prepovedi atomskega orožja in kontroli atomske energije.

6. Mednarodna kontrolna komisija ima pravico do kontrole in nadzora (tekst vsebuje sedem tozadevnih točk).

7. V soglasju z nalogami mednarodne kontrole atomske energije naj bodo naslednja načela osnova raziskovalnih dejavnosti na polju atomske energije:

a) raziskovalno delo na polju atomske energije se mora izvajati v soglasju s konvencijo o prepovedi atomskega orožja in preprečevanju njegovega izkoriščanja v vojaške namene;

b) države-podpisnice konvencije o prepovedi atomskega orožja morajo imeti pravilno pooblastilo za neomejeno raziskavanje na polju atomske energije;

c) da bi mednarodna kontrolna komisija lahko učinkovito izvrševala svoje kontrole in nadzorstvene funkcije, mora imeti možnost, da izvršuje znanstvena raziskavanja v miroljubne namene;

d) široka izmenjava pooblastil med državami v zvezi s tem področjem;

e) mednarodna kontrolna komisija mora imeti na razpolago gmočna sredstva, vključujoč znanstvene laboratorije in naprave za eksperimente, ki so potrebni za pravilno organizacijo njene raziskovalne dejavnosti.

Na koncu želim izraziti upanje, da bo naša komisija s potrebno pozornostjo proučila te predloge in nam pomagala doseči sporazum o vzpostavitvi mednarodne kontrole nad atomske energije.

Dopisi »Ljudski pravici«

Otroški dom Vere Šlandrove v Polzeli je v enem letu prejel od organizacije AFŽ že preko 400.000 dinarjev

V otroškem domu Vere Šlandrove v Polzeli je našlo zatočišče 60 osirotelih otrok, v kratkem pa bo prostora že za 100 otrok.

Zene iz okrajev Celje-mesto, Celje-okočica, Trbovlje, Mozirje, Smarje in Konjice, ki so prevzele patronat nad tem domom, so od meseca marca 1946 pošiljale upravi doma mesečno po 33.000 din, kar znaša do marca 1947 skupaj 390.000 din.

Ko je v marcu 1947 prevzelo dom Ministrstvo za prosveto, so žene sklenile, da bodo še nadalje pomagale otrokom. Sedaj so jim poklonile 1000 enotnih letnih obleke, 100 enotnih spalnih srajč ter 100 enotnih zimskih obleke, v skupni vrednosti 38.983 din. Poleg tega jim žene pri raznih obiskih prinašajo tudi igrače, knjige, šolske potrebščine in jestvine ter vnašajo tako v njihovo življenje svojo materinsko toploto.

Ob tej priliki se uprava in otroci otroškega doma Vere Šlandrove prisrčno zahvaljujejo vsem ženam, ki v resnici s pravo materinsko ljubeznijo skrbijo za njih.

Uprava doma Vere Šlandrove

Tolmin. — Pri pionirski paradi in ostalih prireditvah v okviru pionirskega dne je sodelovalo preko 1600 pionirjev. Pionirji iz oddaljenih gorskih vasi Robidišče, Log pod Mangartom, Gorski Vrh, Nemški Rta in Gorenja Tribuša so odšli od doma že ob 3. uri zjutraj in hodili 3 do 4 ure peš do kamiona, ki jih je odpeljal na slavo v Tolmin, dočim so iz Dolence Tribuše prišli 17 km peš. Prišli so tudi pionirji iz cone A, čeprav so jih Američani celo uro zadrževali na bloku in jim niso dovolili prevoza. S. A.

Vrhnik. — Pri pionirski paradi in akademiji 8. t. m. je nastopilo preko 1100 pionirjev iz vsega zahodnega dela okraja Ljubljana — okolica. S. F.

Sokat pri Gornjem gradu. — Pionirji iz Sokata pri Gornjem gradu so si na dvodnevem solskem izletu v Celju pod vodstvom svojega učitelja ogledali med drugim tudi tekstilno tovarno v Sv. Pavlu pri Preboldu, hmeljarno in drevnec nasade v Zalcu ter rudnik v Zabukovci. K. D.

Grosuplje. — Na razstavi pionirskih sten-časov v okviru »Tedna matere in otroka« so največ razstavili pionirji iz Temnice. Okr. kult. prosv. svet

Slov. konjice. — Pri pionirski paradi je sodelovalo preko 1600 pionirjev, med katerimi se je najboljše izkazal »Pohorski odred« iz Florjana na Dolju. S. S.

Dolnja Lendava. — V okraju Dolnja Lendava je bilo v teku »Tedna matere in otroka« 13 predavanj o zdravstveni in socialni zaščiti otroka in matere. Preko tedna je bila odprta tudi okrajna socialno zdravstvena in pionirska razstava, na kateri so se posebno izkazali pionirji iz Pečišovec, ki so izdelali relief vasi z vrtnimi stolpi na naftnih poljih. 7. t. m. je bila v Dolnji Lendavi kulturna prireditve AFŽ, na kateri je sodelovala tudi madžarska manjšina. K. L.

Ljubljana. — Obe delovni brigadi Glavne železniške direkcije sta bili pretelko nedeljo že drugi na prostovoljnem delu na cesti Podsmreka—Vrhnik. Delalo je 255 ljudi, ki so opravili 1036 delovnih ur in premetali skupno 557 m³ materiala ter humzurali 752 m³. Poleg drugega kamenja so premaknili 7 m visoko tudi neki ca 800 kg težak kamen, katerega so se doslej zaradi njegove obilnosti ognile vse brigade. S. L.

Istrija. — Delavstvo v Idriji je v pomoč preganjanemu delavstvu Španije zbralo 59.944 lir.

V založbi »Ljudske pravice« je izšla brošura

„PETLETNI PLAN“

ki vsebuje govore vodilnih državnih funkcionarjev v Ljudski skupščini FLRJ in zakon o petletnem planu.

Dobi se v upravi »Ljudske pravice«, Kopitarjeva ulica 2, vseh njenih podružnicah po deželi in v vseh knjigarnah za din 18.

Uprava »LJUDSKE PRAVICE«, Kopitarjeva ulica 2

Zasedanje Svetovne sindikalne federacije v Pragi

Če hočemo demokratično Nemčijo, ji moramo pomagati pri obnovi sindikalnega gibanja

Praga, 13. junija. (Tanjug.) Na zasedanju Svetovne sindikalne federacije je dal generalni sekretar Louis Saillant naknadno obvestilo v zvezi z zahtevami indijskega delegata Danges, naj se imenujejo one države, ki so glasovale proti udeležbi federacije pri delu Ekonomsko-socialnega sveta Združenih narodov. Za popolno udeležbo federacije so glasovale Novi Zeland, Norveška, ZSSR, Peru, Bela Rusija, Českoslovaška in Francija. Proti predlogu so glasovale ZDA, Kanada, Velika Britanija, Nizozemska, Libanon, Indija, Kuba, Kitajska in Egipt.

Po izvolitvi komisije, ki bo ponovno izdelala nesprejeti del poročila, je predsednik Deakin pozval predstavnike nemških sindikatov, da po eden iz vsake cone in eden iz Berlina zavzamejo mesta v dvorani. Sledilo je poročilo komisije, ki je proučila razmere v Nemčiji. Namesto podpredsednika Jouhauxa, ki je bil odsoten zaradi položaja v Franciji, je podal poročilo

podpredsednik federacije Kuppers.

Dejal je, da so bili na zasedanju izvršilnega biroja v Londonu sprejeti sklepi o potrebi, da se v Nemčiji vzpostavi svobodni sindikati, da bi se na ta način izkoreninili ostanki fašizma in da bi se izboljšali življenjski ter delovni pogoji delavcev v Nemčiji. Komisija je ugotovila, da se je sindikalno gibanje znatno okrepilo in da je bilo 1. januarja 1947 vpisanih skoraj 6.800.000 članov, od tega največ v sovjetski coni. Komisiji so bile predložene tudi številne pritožbe, kakor da ni povsod izvedena denacifikacija ali pa sindikati niso zastopani v zadostni meri v komisiji za denacifikacijo.

Važno vprašanje je tudi včlanjenje nemških sindikatov v Svetovno sindikalno federacijo.

Po izjavljanju podpredsednika Kuppersa je govoril

poljski delegat Kurilowicz,

ki je med drugim dejal, da se poljski narod in njegov delavski razred kljub ogromnim upostojenjem in množičnim ubijanjem, ki so jih vršili Nemci na Poljskem, zavedata, da morata najti poljski in nemški narod skupno pot sodelovanja, da bi se tako izgradil in utrdil svetovni mir. Vendar pa je poljski delegat izrazil mnenje, da sta nemški narod in del delavskega razreda še vedno pod vplivom hitlerjevske vzgoje in da nemški sindikati v zaenkrat še ne bi bilo treba sprejeti v Svetovno sindikalno federacijo, ker nemški sindikati organizacijsko in v svojem jedru še niso dovolj primerni za to. Ovira je tudi razdelitev Nemčije na štiri cone, v katerih še ni enako

dosledno izvedena denacifikacija in ker sindikalno gibanje organizacijsko še ni dovolj utrjeno.

»Svetovna sindikalna federacija,« je končal poljski delegat, »mora storiti vse, da se bo pospešila stabilizacija političnih in gospodarskih razmer na vsem nemškem ozemlju.«

Nato je govoril

francoski delegat Monmousseau,

ki je med drugim dejal, da čas, ki je potekel od osvoboditve, ne zadostuje, da bi se pozabili zločini nacistov in petainovcev ter da francoski delavski razred ne more pozabiti na posledice vojne.

»Vemo,« je zaključil francoski delegat, »da ne moremo stopiti po novi poti demokracije brez močnega sindikalnega gibanja. Ne bomo dopustili, da bi znova prišlo do vojne. Iz teh razlogov želimo tako sindikalno gibanje Nemčije, ki se bo borilo proti vsakemu sanjarjenju o imperialistični rešanji.«

Govor sovjetskega delegata

Za njim je govoril sovjetski delegat Rostovski, ki je med drugim dejal:

»Druga komisija, katere član sem bil, je opravila zelo važno delo. Obiskali smo glavna nemška mesta, poslušali funkcionarje in sprejeli dokumente. Glavno vprašanje se nanaša na združitev sindikalnega gibanja v vseh štirih conah. Mnogi dvomijo v sindikalno gibanje Nemčije. Res je, da so nekateri sindikalni predstavniki in delavci podpirali Hitlerja pri napadnostih v vojni, vendar so bili tudi drugi, ki so se aktivno borili na nasprotni

strani in bili poslani v koncentracijska taborišča. Delavski razred in sindikati niso mogli preprečiti prihoda nacizma na oblast in kot posledica tega je nastopila katastrofa. Vendar pa sindikalni voditelji v Nemčiji uvidevajo svoje napake in jih hočejo popraviti. Sindikalno gibanje je pogoj za demokratičnizacijo Nemčije in mi moramo pomagati nemškim delavcem.

Imam razumevanje za mnenje Poljakov in Francozov. ZSSR je izgubila 7 milijonov ljudi, mesta so uničena. Vendar če hočemo demokratično Nemčijo, ji moramo pomagati pri obnovi

vzhodno in zapadno od južno-mandžurske proge. Z osvoboditvijo Kirina pa je demokratična armada Mandžurije močno ogrozila severno krilo Kuomintangovih vojsk. V zvezi z neposredno nevarnostjo, ki grozi Kuomintangovi vojski v južni Mandžuriji in mandžurskemu pristanišču Shinjanglav pa poroča agencija Associated Press, da bo nankinska vlada zahtevala od Amerikancev, da prevzamejo obrambo tientsinske proge. Pričakujejo, da bodo Amerikanci v tem pristanišču zgradili svoje hidroavionsko pristanišče, podobno Tsingtau na šantunšk obali.

V zvezi z ofenzivno ljudske demokratične armade Mandžurije proti Changchungu je ista armada osvojila tudi Kungchuling, važno oporišče vladnih čet v južni Mandžuriji in Chepinghai, najvažnejše železniško križišče v Mandžuriji. Ob tej priliki je bilo zaplenjenega mnogo ameriškega orožja Kuomintangovim armadam. V zadnjih desetih mesecih je ljudska demokratična armada ujela 136 generalov, 400.000 oficirjev in vojakov, zaplenila nad 100.000 predmetov lahkega orožja, 4000 strojin, 4000 topov.

Kitajske oblasti v Pekingu so podvezle izredne ukrepe zaradi zmaga ljudske demokratične armade v Mandžuriji, ki bodo sčasoma zrevolucionirale tudi široke množice kitajskega naroda na severu.

Zmaga ljudske demokratične armade so globoko odjeknile po vseh mestih Kitajske. Študentje v Shanghaiju so v poslednjem času jasno pokazali svoje simpatije za demokratično Kitajsko.

Komunisti prevzeli iniciativo v severni Kitajski

»Daily Worker« poroča iz King Kinga, da so Kuomintangove armade, ki jim načeluje Chiang Kaishek izgubile strateško iniciativo v kitajski vojni. To iniciativo je prevzela od 10. maja ljudska armada Kitajske.

Ko so se borbe pričele, so Kuomintangove čete še lahko izbirale izhodišča za napad; zavzele so več važnih mest v Mandžuriji in Kitajski, čeprav so morale to plačati s težkimi žrtvami.

Po enem letu bojev pa so radi težkih izgub (70 divizij, t. j. približno 800.000 mož), kakor tudi radi razpadanja organizacije v zaledju in demoralizacije prišle v tako težek položaj, da komunisti sedaj lahko izbirajo pozorišča, način borbe itd.

V začetku leta 1946 je Kuomintang osvojil 30 mest, od junija do oktobra 144 mest, 46 pa izgubil. Novembra in decembra so Kuomintangovi vojski zavzeli samo 37 mest, izgubili pa so jih 24. Letos v januarju so jih zavzeli 11 in izgubili 16.

Februarja in marca t. l. Kuomintang ni uspelo doseči prodor v Shantung, kjer je začel ofenzivo s 500.000 ljudmi, da bi očistil železniško progo Tien-Tsin, ki je ena glavnih prog v smeri sever — jug.

Kuomintang, ki je krvavo potreboval vsaj eno zmago, da si reši ugled, je poslal 200.000 mož, ki naj bi zavzeli prazni

Yenan. Toda komunističnim silam se ni samo posrečilo opleniti Kuomintangovo vojsko v gorah, temveč tudi zavzeti sosedno provinco Shanvej.

Komunistične sile so se prebile skozi Kuomintangovo fronto, da se v južnem Shansiju združijo s kmečko »vstajo in razširijo svoje kleeše na železniško progo Peiping-Hankow, druga proga v smeri sever — jug.

Poleg tega so v preteklem mesecu zopet zavzele Tai-an, velenost ob progi Tientsin-Pukow ter s tem odrezale močne sile od Kuomintangovega glavnega stana v Hsüovu.

Glavna Kuomintangove armade je bila poražena na tistem področju, ki ga je izbrala, da zada smrtni udarec izolirani skupini komunističnih sil.

Kot poroča AFP je ljudska demokratična armada Mandžurije obkolila glavno mesto Mandžurije Changchun, zavzela Kaijvan, važno križišče na južno-mandžurski progi, 90 km severovzhodno od Mukdena. Samo mesto Mukden je v nevarnosti, da bo obkoljeno. Ljudska demokratična armada Mandžurije je v poslednjih štirih tednih zavzela tri četrtine južno-mandžurske proge med Changchunom in Mukdenom. Izolirala je vladne garde v Changchunu in Seping-kaju in s tem osvobodila vse zaledje

Splošna stav a francoskih železničarjev je končana

Francoska vlada pristala na zahteve železniških delavcev

Pariz 13. junija. Reuter poroča, da je bil po pogajanjih med vlado in predstavniki nacionalne federacije železniških delavcev in nameštencev, ki so trajala 13 ur, podpisan sporazum o prenehanju splošne stavke francoskih železničarjev. Vlada je sprejela zahteve federacije o splošnem zvišanju mezd za vse vrste železniških delavcev in je s tem pristala na pridržke, ki jih ni hotela pred dvema dnevoma sprejeti. Ta sporazum je bil poprej ugotovljen med federacijo in direktorji železnice. Uradno je bilo sporočeno, da bo znašalo skupno povečanje mezd za drugo polovico leta 9.900.000 frankov.

Sporazum so podpisali Paul Ramadier

in prometni minister Jules Moeques v imenu vlade in glavni tajnik federacije železniških delavcev Andre Tourmaïn v imenu delavstva.

Splošna stavka železničarjev, v kateri je sodelovalo okrog 400.000 delavcev, je trajala pet dni in je bil promet v tem času v državi popolnoma paraliziran, industrijska podjetja pa so bila v nevarnosti, da prenehajo obratovati. Smatrajo, da je imelo francosko gospodarstvo zaradi stavke dve milijardi frankov izgube. Po podpisu sporazuma je izjavil predstavnik federacije, da so dosleži železniški delavci, delavski razred in vsa država s sklenjenim sporazumom dober uspeh.

PRIPRAVA POGODBE Z AVSTRIJO

Angloameriška delegacija zadržuje razpravo o nemškem metju v Avstriji

Dunaj 13. junija. (Tanjug.) Tu je bila 16. sejna komisija za pripravo pogodbe z Avstrijo, ki ji je predsedoval britanski delegat Lauson.

Proučili so predloge sovjetske, ameriške in francoske delegacije o postopku in delu odbora strokovnjakov.

Predlog sovjetske delegacije predvideva, naj bi komisija na prihodnjih sejah začela obravnavati 35. člen in odgovorjajoče dele 42. člena avstrijske pogodbe, glede katerih ni bilo doseženo soglasje, kakor tudi predloge posameznih delegacij o važnejših konkretnih dejstvih v zvezi z osnovnim vprašanjem nemškega metja. Komisija mora proučiti vprašanja petrolejskih vrelcev, podonavske plovske, finančnih ustanov, vključno zavarovalnice, ter vprašanje industrije in avstrijskega državnega premoženja.

Sovjetski delegat Novikov se je izrazil proti predlogu ameriške delegacije, ki predvideva, da lahko predloži vsaka delegacija komisiji v obravnavanje samo pet konkretnih dejstev. Novikov je vztrajal na stališču, naj odbor strokovnjakov obdrži svojo funkcijo pomožnega organa komisije.

Sovjetska delegacija se je izrazila tudi proti ameriški in angleški predlogu, da bi se komisija bavila z vprašanjem nemških terjatev na račun avstrijskih podjetij, ker spada to pod 41. člen predloga avstrijske pogodbe, o čemer komisija ni pristojna razpravljati. Ameriški in angleški delegat sta znova podala svoje protipredloge v obliki spomenik, ki sta bili razdeljeni delegacijam.

40.000 belgijskih kovinarjev pričelo stavkati

Bruselj, 13. junija (Tanjug.) United Press poroča, da je pričelo stavkati v industrijskem področju Charleroi 40.000 kovinarskih delavcev, ki zahtevajo zvišanje mezd. Poleg tega so tudi tramvajski delavci v Bruslju, ki so pretekli teden stopili v enodnevno stavko v znak spomenik, zagrozili s splošno stavko, če ne bodo sprejete njihove zahteve o zvišanju mezd.

Reuter javlja, da so pričeli stavkati tudi kovinarski delavci industrijskega področja Liegea.

OPOZORILO

O nevarnosti kolaradskega krošča, uničevalca krompirja, se je že mnogo govorilo in pisalo. Vladi LRS in FLK sta tudi izdali odredbe o zatiranju tega škodljivca. Vendar lahko ugotovimo, da smo doslej pokazali premalo razumevanja za odstranitev te nevarnosti.

Razen nezadostnih pregledov, ki jih organizirajo rajonski oz. krajevni odbori ob udeležbi množičnih organizacij, se posamezni kmetje oz. posestniki zasejanih površin skoraj ne brigajo za pregledovanje krompirjevih nasadov.

Ker že skoraj poteka čas, ko se kolaradski krošči zadržuje na površju zemlje in je nevarnost, da se škodljivci zarije v zemljo in s tem odtegne možnost uničenja, pozivamo vse kmetovalce in posestnike zasejanih površin, kakor tudi vse ostalo prebivalstvo, da se vključi v pregledovanje krompirjevih nasadov, ki jih organi-

zirajo rajonski ter krajevni ljudski odbori, da pa tudi vsak posameznik, v interesu skupne prehrane, redno in temeljito pregleduje svojo najbližjo okolico.

Ce bodo posestniki zemljišč opuščali lastne redne preglede ali pa bi kdor koli kršil predpise oredb o zatiranju kolaradskega krošča, bo kaznovan z denarno kaznijo do 5000 din. Ce je dejanje ali opustitev kaznjiva tudi po zakonu o zatiranju nedovoljene trgovine, nedovoljene špekulacije in gospodarske sabotaže, bo kršilec kaznovan tudi v smislu predpisov tega zakona.

Zato vsi na delo, da odstranimo nevarnost uničenja naše osnovne hrane — krompirja.

Izvršilni odbor MLO
za glavno mesto Ljubljana.

SOLSTVO

Naknadno sprejemanje v državno srednjo in nižjo gospodarsko šolo (trgovsko akademijo) v Mariboru. Tisti reflektanti za srednjo in nižjo gospodarsko šolo, ki se dosedaj iz katerega koli vzroka še niso prijavili za sprejem morajo to storiti do 15. junija. Prijave sprejema ravnateljstvo od 9-11. Pismeni sprejemni izpiti se prične neprekinjeno 16. junija. Tisti učenec, ki so opravili sprejemne izpite za višjo gimnazijo na svojih dosedanjih zavodih ter ne nameravajo nadaljevati študija na višji gimnaziji, se lahko prijavijo za vpis na srednjo ali nižjo gospodarsko šolo od 20. do 28. junija med uradnimi urami. Sprejemajo se tudi pismene prijave. — Ravnateljstvo.

Državna nižja gimnazija v št. Vidu nad Ljubljano. Sprejemni izpit za I. gimnazijski razred bo 23. in 24. junija ob 8. Prošnje, kolkovane z 10 din, sprejelo o dvršenem IV razredu osnovne šole in rojstni list se vlagajo do 18. junija pri ravnateljstvu državne nižje gimnazije v št. Vidu nad Ljubljano.

Državna gimnazija v Kranju. Sprejemni izpiti za I. razred bodo 23. in 24. junija. Prošnje za sprejemni izpit, kolkovane z 10 din, je treba oddati v pisarni ravnateljstva gimnazije do 20. junija. Priloženo mora biti rojstni list in zadnje šolsko spričevalo (IV. ali V. razreda). Npopolno opremljene ali nepreprožno vložene prošnje bodo zavrnjene. Tiskovine za prošnje dobite pri gimnazijskem sekretarju v pisarni.

Na državni nižji gimnaziji v Litiji bodo sprejemni izpiti za I. razred 23. in 24. junija. Prošnje, kolkovane z 10 din, je treba oddati do 20. junija in ravnateljevi pisarni. Prošnji morata biti priložena rojstni list in zadnje spričevalo. Dijaki inje, ki bi želeli prehodnje leto stanovati v šolskem internatu, naj se še pred prijavo ravnateljstvu prijavijo.

Na državni nižji gimnaziji v Ribnici bodo sprejemni izpiti za I. razred 23. in 24. junija. Prošnje, kolkovane z 10 din, je oddati v pisarni ravnateljstva do 20. junija. Priložena morata biti rojstni list in zadnje šolsko spričevalo. Prijave za sprejem v dijaški dom sprejema uprava do 20. junija. — Ravnateljstvo.

Sprejemni izpiti za toplinski odsek industrijske metalurške šole železarne Jesenice. Učenci, ki se žele vpisati v toplinski odsek industrijske metalurške šole železarne Jesenice, bodo opravljali sprejemni izpit, h kateremu se morajo prijaviti s kolkovano (10 din) prošnjo, ki naj ji priloži: 1. spri-

JAVNI NATEČAJ

Okrajni ljudski odbor Prevalje, gospodarski odsek — razpisuje javni natečaj (konkurz) za obrtno dovolilo izpraznjenega dimnikarskega okoliša v Marenbergu.

Prosilci naj vložijo prošnjo pri okrajnem ljudskem odboru v Prevaljah, pod naslednjimi pogoji:

1. Da so državljani Federativne ljudske republike Jugoslavije;
2. da imajo aktivno in pasivno volivno pravico;
3. da imajo strokovno izobrazbo (mojstrski izpiti);
4. da predložijo dokaz o zaposlitvi (prvenstveno se upoštevajo zaposlitve v dimnikarski stroki, ki so najdlje časa neprekinjene);
5. da predložijo karakteristiko in overovljeno izjavo pristojnega ljudskega odbora o zadržanju med okupacijo in po osvoboditvi.

Pri natečaju, oz. podelitvi dimnikarskih okolišev imajo prednost vojni invalidi in pomočniki, ki so pri delu postali invalidi. Če znaša njihova zaposlitev 4/5 časa zaposlitve ostalih prosilcev. Med invalidi imajo prednost tisti, katerih invalidnost je večja.

Prosilci naj vložijo prošnje do vključno 30. junija 1947 pri okrajnem ljudskem odboru, gospodarski odsek, Prevalje.

Glavni urednik: Ivan Bratko — Naslov uredništva: Kopitarjeva 6 — Uprava: Kopitarjeva 2 — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65 — Telefon naročniškega odd. 30-30 Telefon oglašnega odd. 36-85 Štev ček rač. 60.4045-22

Reševalna postaja v Ljubljani

prične s 14. junijem, t. j. v soboto od 18. ure dalje začasno poslovati v Sentpeterski vojašnici na Vrazovem trgu šte. 4. V primeru potrebe kličite isto telefonsko številko kot dosedaj (44-44).

Vodstvo reševalne postaje.

Poziv upnikom in dolžnikom

Nacionalizirano podjetje

POTNIK IN DRUG, Ljubljana
Metelkova 13

poziva vse upnike in dolžnike, da v roku enega meseca o ddanec, prijavi svoje terjatve, odnosno poravnajo svoje obveznosti, ki izvirajo izpred nacionalizacije našega podjetja, dne 5. XII. 1946.

Poziv upnikom bivše tvrdke PEKO

fabrikacije in prodaje čevljev v Bistrici pri Trzinu, in bivše tvrdke Peter Kozina, imetnik Peter Kozina & Co., Ljubljana.

Po zakonu o nacionalizaciji zasebnih gospodarskih podjetij z dne 5. XII. 1946 sta prišli podjetji Peko in Peter Kozina, tovarna čevljev v Trzinu, in občeljudsko last. Delegat navedenih podjetij poziva s tem vse upnike gori navedenih tvrdk, da prijavijo vse svoje terjatve proti njim v roku 3 mesecev od dneva poziva.

Delegat Štefko Urbanc,
ravnatelj tovarne Peko v Trzinu.

ščemo
kovača in podkovskega in
vozovskega kovaškega vajenca
za K. L. O. kovaško podjetje
v Polju,
Služba se nastopi takoj. Javiti se
je potrebno na K. L. O. Ljubljana.
Polje ter prinesiti s seboj
izpričevala. Na pismene ponudbe
ne odgovarjamo.
K. L. O. Ljubljana - Polje

NATEČAJ

Okrajni izvršni ljudski odbor v Mariboru razpisuje v smislu določb čl. 4 in 15 Uredbe o službi krajevnih babic
3 mesta krajevnih babic
za mesto Maribor.

Redni prejemki znašajo mesečno 2400 dinarjev.

Po čl. 1. Uredbe postanejo krajevne babice državne uslužbenke okrajnih ljudskih odborov z vsemi dolžnostmi in pravicami državnih uslužbenec.

Prošnje je vložiti najkasneje do 1. julija 1947 pri socialno-zdravstvenem odseku okrajnega izvršnega odbora v Mariboru. K pravilno kolkovani prošnji je v smislu čl. 50 Zakona o drž. uslužbenih treba priložiti v originalu ali pa v overovljenem prepisu naslednje listine: 1. domovnico; 2. rojstni list; 3. rojstne liste otrok, za katere je kandidatka upravičena prejemati družin. doklado; 4. zadnje šolsko spričevalo; 5. diplomu babiške šole (inozemске babiške diplome morajo biti nostrificirane); 6. potrdilo pristojnega KLO o vpisu v volivni imenik; 7. potrdilo pristojnega javnega tožilstva, da prošilka ni bila kaznovana in da ni v preiskavi; 8. dekret o event. predhodni nastavitvi v javni službi; 9. lastnoročno napisan življenjepis prošilke. — Prosilke ne smejo biti stare nad 60 let.

Okrajni izvršni ljudski odbor — socialno-zdravstveni odsek — Maribor - mesto

Uprava „Ljudske pravice“

Kopitarjeva ulica št. 2

posluje od 7. ure zjutraj do 16. ure popoldne
ob sobotah pa samo do 13. ure popoldne

Uprava

Izšla je knjiga

Multatuli: MAX HAVELAAR

ali Nizozemska trgovska družba
prodaja na dražbi kavo

Cankarjeva založba Ljubljana

NATEČAJ

UPRAVA DRŽAVNIH ŽELEZNIC bo 20. junija t. l. priredila

dvomesečni tečaj za kurjače

Pogoji za sprejem v tečaj so sledeči: 1. Starost od 20—30 let, fizično zdravi in krepki, imeti morajo dober vid, sluh in zdravo srce. 2. Štiri razrede osnovne šole. 3. Volivna pravica.

Tečaj se bo vršil v Ljubljani in v Mariboru. Uprava državnih železnic nudi tečajnikom hrano in stanovanje. Za časa učenja, t. j. dva meseca, bodo tovariši prejeli plačo nekvalificiranih delavcev, po dveh mesecih tečaja pa prejemke kvalificiranih kurjačev s kilometrino in ostalimi dodatki. Dana je možnost nadaljnje izobrazbe in izpopolnitve.

Zbirni centri so sledeči: Dne 18. in 19. t. m. v Ljubljani na glavni postaji, pri tov. personalnemu referentu za interese iz: Ljubljane in ljubljanske okolice, z Gorenjske, Dolenjske in Notranjske. Dne 16. 17. in 18. t. m. v Mariboru na glavni postaji pri tov. personalnem referentu za interese iz Štajerske. Dne 17. t. m. v Sv. Luciji pri šefu postaje za interese iz cone »B«.

Prijave in zdravniški pregledi se bodo vršili ves dan v zgoraj navedenih krajih. Prinesite s seboj sledeče dokumente: rojstni list, zadnje šolsko izpričevalo, potrdilo o volivni pravici in potrdilo o dosedajni zaposlitvi.

NATEČAJ

Okrajni izvršni ljudski odbor Prevalje razpisuje v smislu čl. 4 in 15 Uredbe o službi krajevnih babic (Ur. list LRS z dne 3. maja 1947 št. 18)

15 mest krajevnih babic

za naslednje kraje: Črna, Dravograd, Guštanj, Kotlje, Libelče, Marenberg, Mežica, Mislinja, Muta, Prevalje, Slovenjgradec-mesto, Slovenjgradec-okolica, Smartno pri Slovenjgradu, Vuhred, Vuzenica.

Redni prejemki znašajo mesečno 2.400 do 2.800 din. — Po členu 1 Uredbe postanejo krajevne babice državne uslužbenke okrajnih ljudskih odborov z vsemi dolžnostmi in pravicami državnih uslužbenec.

Prošnje je vložiti najkasneje do 25. junija 1947 pri personalnem referentu okrajnega LO Prevalje. K pravilno kolkovani prošnji je v smislu čl. 50 zakona o državnih uslužbenih treba priložiti v originalu ali v overovljenem prepisu sledeče listine: 1. potrdilo KLO, kjer je imela prošilka na dan 6. 4. 1941 domovnico; 2. rojstni list; 3. rojstne liste otrok, za katere je upravičena prejemati družinske doklade; 4. potrdilo KLO o vpisu v volivni imenik; 5. potrdilo pristojnega notranjega odseka, da prošilka ni bila po osvoboditvi kaznovana ali v preiskavi; 6. zadnje šolsko izpričevalo; 7. diplomu babiške šole (inozemске babiške diplome morajo biti nostrificirane); 8. dekret o event. predhodni nastavitvi v državni službi; 9. lastnoročno napisan življenjepis prošilke. — Dosedanje občinske, odnosno krajevne babice imajo prednost.

Prosilke ne smejo biti stare nad 60 let.

Okrajni izvršni ljudski odbor, personalni referat — Prevalje št. P-215/1-47

ZAPUSTIL NAS JE NAŠ DRAGI STANOVSKI TOVARIS, UCITELJ

DRAGO ROZMAN

IZ SMARTNEGA OB PAKI. NJEGOVA POZRTVOVALNOST IN NESEBICNO DELO NAM JE VZGLED, KAKO SE LJUBI SVOBODNO DOMOVINO

POGREB DRAGEGA TOVARISA BO V SOBOTO OB 3. URI POP.

TOVARISI IZ SOLE SMARTNO OB PAKI

V STALINGRAJSKIH OKOPIH

VIKTOR NEKRASOV

Roman

»Zrak vdihavate?«

»Zrak vdihavam.«

Sam ne vem, zakaj sedem. Farber ne spregovori nobene besede več. Sedi in kadi. Tudi jaz si prižgem cigareto. Molčiva. Ne vem, kaj bi lahko govoril z njim.

»Tako je prične koncert,« pravi Farber iznenada.

»Ne verjamem,« odgovorim. »Njihovi ihahaji« že dva dni nekam molče.«

»Ne, saj ne govorim o takem, marveč o pravem koncertu. Na oni strani so postavili zvočnik. Oddajajo najnovejše vesti, potem pa bo sledil koncert. Tudi včeraj so oddajali ob tem času.«

»Lz Moskve, ka-li?«

»Najbrž iz Moskve.«

Mimo gredo borci. Deset jih gre, drug za drugim, lepo v vrsti. Neso mine in municijo. Slišati je, kako se jim usiplje prod izpod nog, kako se spotikajo in robantijo. Čez kakih dvajset minut se vrnejo. Še čez dvajset minut pojdejo zopet mimo. Spotikali se bodo in preklinjali temo in razmetano železje. Preklinjali bodo Hitlerja in podoficirja, ki jih sili, da morajo nositi po štiri bataljonske mine. Vso noč pojdejo mimo šestkrat ali osemkrat. Čez dan bodo vse te mine porabljene. Takoj po sončnem zahodu pa zopet na breg, z brega

na prednji položaj, s prednjega položaja na breg.

»Kako je kaj v četi?« vprašam.

»Že gre,« odgovori Farber ravnodušno. »Brez posebnih izprememb.«

»Koliko mož imate zdaj?«

»Še vedno enako število. Več kakor osemnajst, dvajset jih nikakor ne morem spraviti skupaj. Izmed starcev, ki so se izkreali, ni ostal skoraj nihče.«

»Kaj pa dopolnitev?«

»Kakšna dopolnitev?«

»Mlečnozobi mladiči?«

»Puško vidijo prvokrat. Eden je včeraj padel. Mina mu je eksplodirala v rokah.«

»Hm, da... pravim.«

»Vojna je vražja zadeva.«

Farber molči. Iz žepa vzame škatlico tobaka, si zvije cigareto in si jo hoče prižgati z lastnim čikom. Za hip se osvetli koščen obraz z udrtimi lici, oster nos in gube okrog ust.

»Kaj se vam nikoli ni zdelo, da je življenje nesmiselno?« vpraša Farber.

Nikakor si ne more prižgati cigarete — čik je prekratek, tobak se usuje iz njega.

»Življenje ali vojna?« vprašam.

»Življenje, življenje.«

»Težavno vprašanje... Nesmiselno, seveda, zelo. Toda v kakšni zvezi prav za prav vi...«

»Kar brez vsake zveze... Filozofiram. Nekakšno bilanco delam.«

»Ali ni še prezgodaj?«

»Seveda je prezgodaj, toda nekaj se pa vendarle da sešteti.«

Počasi s tlačim s peto svoj čik. Tleči čik se zapiči v zemljo in še dolgo mu tli med nogami.

»Ali se prej nikoli niste zamislili nad svojim prejšnjim življenjem?«

»No?«

»Ali se vam ne zdi, da sva živela midva z vami do neke mere nojevo življenje?«

»Nojevo?«

»Da, če rabimo primer, bo ta nemara najprikladnejša. Saj skoraj sploh nisva pomolila glave izpod krila.«

»Pojasnite mi to.«

»Govorim o vojni. O nas in o vojni. Pod tem razumem sebe, vas in sploh ljudi, ki v mirnem času niso neposredno povezani z vojno. Skratka — ali ste vedeli, da bo vojna?«

»Skoraj bi rekli, da sem vedel.«

»Ne skoraj, marveč vedeli ste. Še več, vedeli ste, da boste tudi sami sodelovali v njej.«

Nekajkrat krepko potegne in puhne dim predse.

»Pred vojno ste bili komandir rezerve. Mar ni tako? VUS — štiri in trideset... Višja izvenvojaška predizobrazba ali nekaj podobnega.«

»VUS — štiri in trideset... VVP... Komandir rezervnega voda.«

Še nikoli nisem slišal Farberja, da bi toliko govoril.

»Enkrat v tednu ste imeli vojaški dan. Vsi ste ga skrbno zamujali. Poleti — taborišča. Na levo krug, na desno krug, napred marš. Komandirji so zahtevali strumno obračanje in bučne pesmi. Na taktičnih vajah ste se skrili v grmovje in spali, kadili in gledali na uro, koliko je še do obeda. Mislim, da se kaj malo motim.«